

**Treść dokumentów, będących przedmiotem głosowania
na Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Banku Ochrony Środowiska S.A.
w dniu 19 czerwca 2018 r.**

I. Sprawozdania będące przedmiotem głosowania dotyczące:

- 1) *Uchwały Nr 4/2018 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku Ochrony Środowiska S.A. z dnia 19 czerwca 2018 roku w sprawie zatwierdzenia sprawozdania Zarządu z działalności Banku Ochrony Środowiska S.A. w 2017 r.;*
- 2) *Uchwały Nr 5/2018 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku Ochrony Środowiska S.A. z dnia 19 czerwca 2018 roku w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego Banku za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r.;*
- 3) *Uchwały Nr 6/2018 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku Ochrony Środowiska S.A. z dnia 19 czerwca 2018 roku w sprawie zatwierdzenia sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. w 2017 r.;*
- 4) *Uchwały Nr 7/2018 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku Ochrony Środowiska S.A. z dnia 19 czerwca 2018 roku w sprawie zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r.*
- 5) *Uchwały Nr 8/2018 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku Ochrony Środowiska S.A. z dnia 19 czerwca 2018 roku w sprawie podziału zysku netto Banku za 2017 r.*
- 6) *Uchwały Nr 9/2018 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku Ochrony Środowiska S.A. z dnia 19 czerwca 2018 roku w sprawie wyrażenia zgody na użycie kapitału zapasowego*

zostały przekazane do publicznej wiadomości w dniu 20 marca 2018 r. w Raporcie rocznym Banku Ochrony Środowiska S.A. za 2017 r. (R/2017) oraz w Skonsolidowanym Raporcie Rocznym Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. za 2017 r. (RS/2017)

II. Dokumenty będące przedmiotem głosowania dotyczące Uchwały Nr 27/2018 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku Ochrony Środowiska S.A. z dnia 19 czerwca 2018 roku w sprawie wprowadzenia „Polityki oceny adekwatności kandydatów na członków Rady Nadzorczej oraz członków Rady Nadzorczej Banku Ochrony Środowiska S.A.”, stanowią załącznik do tej uchwały

III. Dokumenty będące przedmiotem głosowania dotyczące:

- 1) Uchwały Nr 18/2018 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku Ochrony Środowiska S.A. z dnia 19 czerwca 2018 roku w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z działalności Rady Nadzorczej Banku Ochrony Środowiska S.A. za 2017 r. oraz .*
- 2) Uchwały Nr 29/2018 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku Ochrony Środowiska S.A. z dnia 19 czerwca 2018 roku w sprawie dokonania oceny Polityki Wynagradzania Banku Ochrony Środowiska Spółka Akcyjna w 2017 roku - Załącznik nr 2 do Sprawozdania z działalności Rady Nadzorczej Banku Ochrony Środowiska S.A. za 2017 r.*

Sprawozdanie z działalności Rady Nadzorczej Banku Ochrony Środowiska S.A. za 2017 rok

Warszawa, maj 2018 r.

Spis treści:

1. Skład Rady w 2017 r.	str. 3
2. Liczba posiedzeń Rady w 2017 r.	str. 3
3. Najistotniejsze działania Rady w 2017 r.	str. 4
4. Działalność Komitetów Rady Nadzorczej	str. 7
4.1. Komitet Audytu Wewnętrznego	str. 7
4.2. Komitet ds. Wynagrodzeń	str. 9
4.3. Komitet ds. Ekologii	str. 11
4.4. Komitet ds. Ryzyka	str. 13
5. Samoocena pracy Rady Nadzorczej w 2017 roku	str. 15
6. Informacja nt. spełniania przez Członków Rady Nadzorczej kryteriów niezależności	str. 17
7. Informacja nt. spełniania przez członków Rady Nadzorczej wymogów z art. 129 ust. 1 i 5 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz.U. z 2017 r. poz. 1089 z późn. zm.)	str. 18
8. Zdarzenia zaistniałe po dniu 31.12.2017 r.	str. 19

Załączniki:

- 1) Załącznik Nr 1 - Ocena sytuacji Banku w 2017 r., z uwzględnieniem oceny systemów kontroli wewnętrznej, zarządzania ryzykiem, compliance oraz funkcji audytu wewnętrznego;
- 2) Załącznik Nr 2 - Raport nt. oceny funkcjonowania Polityki Wynagradzania w 2017r.;
- 3) Załącznik Nr 3 - Ocena racjonalności prowadzonej przez Bank polityki w zakresie działalności sponsoringowej, charytatywnej lub innej o zbliżonym charakterze, albo informacja o braku takiej polityki;
- 4) Załącznik Nr 4 - Ocena stosowania przez Bank „Zasad Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych”, wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego w dniu 22 lipca 2014 r. oraz ocena sposobu wypełniania przez Bank obowiązków informacyjnych dotyczących stosowania zasad ładu korporacyjnego, określonych w Regulaminie Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. oraz przepisach dotyczących informacji bieżących i okresowych w 2017 r.

W okresie sprawozdawczym, Rada Nadzorcza Banku Ochrony Środowiska S.A. - zgodnie z wymogami prawa oraz Statutu BOŚ S.A. - sprawowała stały nadzór nad działalnością Banku.

1. Skład Rady Nadzorczej w 2017 r.

Zgodnie z postanowieniami Statutu Banku, Rada Nadzorcza składa się z osób fizycznych wybieranych przez Walne Zgromadzenie na wspólną kadencję, w liczbie nie mniejszej niż 5 osób i nie przekraczającej 11 osób.

Na dzień 1 stycznia 2017 r. skład Rady Nadzorczej BOŚ S.A. był następujący:

- 1) Wojciech Wardacki - Przewodniczący Rady Nadzorczej
- 2) Andrzej Matysiak - Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
- 3) Emil Ślązak – Sekretarz Rady Nadzorczej

Członkowie:

- 4) Janina Goss
- 5) Oskar Kowalewski
- 6) Paweł Mzyk
- 7) Piotr Sadownik
- 8) Marian Szołucha

W 2017 r. skład Rady Nadzorczej nie zmienił się, przy czym w dniach od 7 do 15 czerwca 2017 r. oraz w okresie od 22 czerwca do 10 września 2017 r. Pan Emil Ślązak – Sekretarz Rady Nadzorczej był oddelegowany do pełnienia obowiązków Prezesa Zarządu.

2. Liczba posiedzeń Rady Nadzorczej w 2017 r.

Wykonując swoje obowiązki związane z bieżącym nadzorem nad działalnością Banku, w 2017 r. Rada Nadzorcza odbyła piętnaście posiedzeń w następujących terminach:

- 18 stycznia,
- 16 lutego,
- 2 marca,
- 28 marca,
- 26 kwietnia,
- 24 maja,
- 6 czerwca,
- 21 czerwca,
- 11-20 lipca (posiedzenie dwudniowe),
- 26 lipca,
- 4-13 września (posiedzenie dwudniowe),
- 13 września,
- 4 października,
- 8 listopada,
- 6 grudnia.

3. Najistotniejsze działania Rady Nadzorczej w 2017 r.

W 2017 roku działania Rady Nadzorczej obejmowały zarówno kwestie ujęte w rocznym Planie pracy Rady, jak i wynikające z bieżącej działalności Banku.

Do najistotniejszych spraw, którymi zajmowała się Rada Nadzorcza w 2017 roku należy zaliczyć następujące kwestie:

- 1) regularna ocena sytuacji Banku po upływie kolejnych miesięcy i kwartałów, w tym:
 - monitorowanie postępów we wdrażaniu Programu Postępowania Naprawczego;
 - monitoring zaangażowania Banku w finansowanie farm wiatrowych;
 - ocena sposobu zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka bankowego;
 - ocena wyników działalności proekologicznej Banku;
 - ocena wyników audytów wewnętrznych i kontroli zewnętrznych;
- 2) formowanie składu Zarządu Banku;
- 3) wybór firmy audytorskiej do przeprowadzenia przeglądu sprawozdań finansowych Banku Ochrony Środowiska S.A. i skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. oraz badania sprawozdań finansowych Banku Ochrony Środowiska S.A. i skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. sporządzonych za okresy sprawozdawcze kończące się 31 grudnia 2017 r. i 31 grudnia 2018 roku;
- 4) rozpatrzenie i dokonanie oceny sprawozdań finansowych Banku i Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. oraz sprawozdań Zarządu z działalności Banku i z działalności Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. za 2016 rok, a także rozpatrzenie i zaopiniowanie materiałów kierowanych do Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia BOŚ S.A., które odbyło się w dniach 31 maja oraz 6 czerwca 2017 r.;
- 5) rozpatrzenie i zatwierdzenie szeregu dokumentów, zgodnie z kompetencjami Rady Nadzorczej, w tym m.in.:
 - „Polityki zarządzania ryzykiem koncentracji w BOŚ S.A.” (Uchwała Nr 2/2017),
 - „Zasad (Polityki informacyjnej) ujawniania informacji przez BOŚ S.A. w zakresie określonym przez Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r.” (Uchwała Nr 12/2017),
 - „Polityki BOŚ S.A. w zakresie zarządzania kapitałem i procesem ICAAP”. (Uchwała Nr 18/2017),
 - „Regulaminu funkcjonowania komórki do spraw zgodności w BOŚ S.A.” (Uchwała Nr 19/2017),
 - „Systemu kontroli wewnętrznej w BOŚ S.A.” (Uchwała Nr 20/2017),
 - Polityki i procedury wyboru firmy audytorskiej w BOŚ S.A. (Uchwała Nr 44/2017),
 - „Polityki BOŚ S.A. w zakresie zarządzania ryzykiem płynności”, „Polityki BOŚ S.A. w zakresie zarządzania ryzykiem rynkowym w księdze handlowej”, „Polityki BOŚ S.A. w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej w księdze bankowej” (Uchwała Nr 50/2017),
 - Regulaminu „Organizacja i zadania Komitetu Audytu Wewnętrznego” (Uchwała Nr 51/2017),
 - „Strategii Płynnościowej BOŚ S.A. na lata 2016-2020” (Uchwała Nr 54/2017),
 - „Długoterminowego planu pozyskania i utrzymania środków obcych stabilnych BOŚ S.A. na lata 2016-2020” (Uchwała Nr 55/2017),

- „Polityki zarządzania ryzykiem kredytowym w BOŚ S.A.” (Uchwała Nr 56/2017),
- „Polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym w BOŚ S.A.” (Uchwała Nr 57/2017),
- zaktualizowanej wersji „Programu Postępowania Naprawczego Banku Ochrony Środowiska S.A.” (Uchwała Nr 58/2017),
- „Polityki BOŚ S.A. w zakresie skarbowych instrumentów pochodnych”. (Uchwała Nr 74/2017),
- „Polityki wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A.” (Uchwała Nr 75/2017),
- „Polityki wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Grupie Kapitałowej BOŚ S.A.” (Uchwała Nr 76/2017),
- „Karty audytu wewnętrznego – Zasad (regulaminu) funkcjonowania komórki audytu wewnętrznego w BOŚ S.A.” (Uchwała Nr 82/2017).
- uchwał Zarządu dotyczących wewnętrznego podziału kompetencji w Zarządzie BOŚ S.A. (Uchwały Nr 1/2017, 11/2017, 26/2017, 28/2017, 42/2018, 65/2018, 88/2018)

W ramach formowania składu Zarządu Banku:

- w dniu 16 lutego 2017 r. Rada Nadzorcza: a) odwołała ze składu Zarządu Pana Stanisława Kolasińskiego, Wiceprezesa - pierwszego zastępcę prezesa Zarządu oraz Pana Pawła Piterę, Wiceprezesa Zarządu; b) powołała do składu Zarządu, na stanowisko Wiceprezesa Zarządu, Pana Dariusza Grylaka;
- w dniu 6 czerwca 2017 r. – w związku z wygaśnięciem mandatów Członków Zarządu oraz decyzją Pana Stanisława Kluzy o rezygnacji z kandydowania do składu Zarządu nowej kadencji, Rada Nadzorcza:
 - powołała - z dniem 7 czerwca 2017 r. - Pana Dariusza Grylaka na stanowisko Wiceprezesa Zarządu;
 - powołała - z dniem 7 czerwca 2017 r. – Panią Annę Milewską na stanowisko Wiceprezesa Zarządu;
 - delegowała - z dniem 7 czerwca 2017 r. – Członka Rady Nadzorczej BOŚ S.A., Pana Emila Ślązaka do czasowego pełnienia obowiązków Prezesa Zarządu Banku do dnia 15 czerwca 2017 r.; *(z dniem 22 czerwca 2017 r. – Rada Nadzorcza ponownie delegowała Pana E. Ślązaka do czasowego pełnienia obowiązków Prezesa Zarządu do dnia 10 września 2017 r.);*
 - powołała - z dniem 16 czerwca 2017 r. – Pana Bogusława Białowąsa na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Banku;
- w dniu 4 września 2017 r. Rada Nadzorcza Banku podjęła uchwałę o powierzeniu Panu Bogusławowi Białowąsowi, z dniem 11 września 2017 r., pełnienia obowiązków Prezesa Zarządu Banku. Po otrzymaniu decyzji Komisji Nadzoru Finansowego o wyrażeniu zgody na powołanie Prezesa Zarządu Banku, Rada Nadzorcza w dniu 8 listopada 2017 roku podjęła uchwałę o powołaniu Pana Bogusława Białowąsa na stanowisko Prezesa Zarządu BOŚ S.A.;
- w dniu 6 grudnia 2017 r. Rada Nadzorcza powołała w skład Zarządu Banku, na stanowisko Wiceprezesa Zarządu, Pana Arkadiusza Garbarczyka.

W wyniku przeprowadzonych zmian, na koniec okresu sprawozdawczego Zarząd Banku pracował w następującym, 4-osobowym składzie:

- 1) Bogusław Białowas – Prezes Zarządu,
- 2) Arkadiusz Garbarczyk – Wiceprezes Zarządu,
- 3) Dariusz Grylak – Wiceprezes Zarządu,
- 4) Anna Milewska – Wiceprezes Zarządu.

W odniesieniu do dokonanej zmiany biegłego rewidenta do przeprowadzenia przeglądu i badania sprawozdań finansowych BOŚ S.A. i skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. sporządzonych za okresy sprawozdawcze 2017 - 2018 roku, Rada Nadzorcza - stosownie do postanowień § 22 ust. 6 Zasad Ładu Korporacyjnego, wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego - informuje, że:

- Zarząd Banku, za wiedzą i aprobatą Rady Nadzorczej, zawarł w dniu 11 lipca 2017 roku Porozumienie o rozwiązaniu umowy o przegląd i badanie jednostkowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych Banku i Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. za lata 2015-2017, zawartej w dniu 6 lipca 2015 roku ze spółką Ernst & Young Audyt Polska sp. z o.o. sp. k. (EY). Umowa została rozwiązana w związku z:
 - faktem, iż EY - po oszacowaniu swoich dodatkowych kosztów wynikających z konieczności wykonania dodatkowych, nieplanowanych procedur oraz większej niż planowanej pracochłonności - wyraziła oczekiwanie zapłaty przez Bank dodatkowego wynagrodzenia z tytułu przeprowadzonego badania sprawozdania finansowego Spółki za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku, ponad wynagrodzenie określone w ww. Umowie (wraz z późniejszymi aneksami);
 - zadeklarowaną przez EY koniecznością podwyższenia wynagrodzenia za dalsze prace przewidziane w Umowie dotyczące sprawozdań finansowych Banku za okresy zaczynające się dnia 1 stycznia 2017 roku, wynikające w szczególności z reorganizacji i zmian zakresu działalności spółek z Grupy BOŚ, istotnych zmian w standardach rachunkowości (MSSF 9), nowych obowiązków w zakresie raportowania przez biegłych rewidentów, podwyższonych opłat z tytułu nadzoru nad firmami audytorskimi mających miejsce lub wchodzących w życie po podpisaniu Umowy;
 - oświadczeniem EY, że poziom wynagrodzenia oraz brak jego podwyższenia uniemożliwia zachowanie przez EY warunków niezbędnych do rzetelnego przeprowadzenia czynności badania i przeglądu sprawozdań finansowych Spółki ze względu na ponoszone koszty;
- na posiedzeniu w dniu 11 lipca 2017 r. - zgodnie z rekomendacją Komitetu Audytu Wewnętrznego - dokonała wyboru firmy Mazars Audyt sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie do przeprowadzenia przeglądu sprawozdań finansowych Banku Ochrony Środowiska S.A. i skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. oraz badania sprawozdań finansowych Banku Ochrony Środowiska S.A. i skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. sporządzonych za okresy sprawozdawcze kończące się 31 grudnia 2017 r. i 31 grudnia 2018 roku.

4. Działalność Komitetów Rady Nadzorczej

4.1. Komitet Audytu Wewnętrznego

W 2017 roku Komitet Audytu Wewnętrznego (KAW) działał w następującym składzie osobowym:

1) Wojciech Wardacki	Przewodniczący Komitetu,
2) Oskar Kowalewski	Wiceprzewodniczący Komitetu,
3) Emil Ślężak	Członek Komitetu,
4) Marian Szolucha	Członek Komitetu,

Skład i liczba członków Komitetu w 2017 roku nie zmieniały się, przy czym w okresie od 7 czerwca do 15 czerwca oraz od dnia 22 czerwca do 10 września 2017 r. Pan Emil Ślężak był delegowany do czasowego pełnienia obowiązków Prezesa Zarządu.

Komitet działał w oparciu o uchwalony przez Radę Nadzorczą Regulamin „Organizacja i zadania Komitetu Audytu Wewnętrznego”. W lipcu 2017 roku ww. Regulamin został znowelizowany, w związku z obowiązkiem dostosowania działalności Komitetu do wymogów określonych w przepisach nadzorczych, w tym w szczególności:

- Ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz o nadzorze publicznym, która weszła w życie z dniem 21 czerwca 2017 roku,
- Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach,
- Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego,
- „Rekomendacji H dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach” wydanej przez Komisję Nadzoru Finansowego w kwietniu 2017 r.

W 2017 roku posiedzenia KAW odbywały się w miarę potrzeb, uwarunkowanych przede wszystkim realizacją Planu pracy Komitetu i bieżącymi potrzebami Banku (plan pracy Komitetu na 2017 r. został zrealizowany). W 2017 roku odbyło się 14 posiedzeń Komitetu Audytu Wewnętrznego, co zostało udokumentowane w protokołach z posiedzeń.

W posiedzeniach KAW uczestniczyli każdorazowo Prezes Zarządu Banku (z wyjątkiem posiedzenia w dniu 13.09.2017r.) oraz Dyrektor Audytu Wewnętrznego i Dyrektor Biura Zgodności (począwszy od maja 2017r.), a także - w przypadku rozpatrywania zagadnień z zakresu rachunkowości i sprawozdawczości finansowej - Dyrektor Departamentu Rachunkowości oraz przedstawiciele Audytora zewnętrznego:

- Firmy Ernst&Young (posiedzenia KAW w dniu 18.01.2017 r. oraz w dniu 02.03.2017 r.);
- Firmy Mazars Audyt sp. z o.o. (posiedzenia KAW w dniach: 18.08.2017 r., 01.09.2017r. oraz 13.09.2017 r.);

Ponadto, w dniu 08.11.2017 r. w posiedzeniu KAW uczestniczyli przedstawiciele firmy doradczej Deloitte Advisory Sp. z o.o., w celu przedstawienia Członkom Komitetu:

- Raportu z przeprowadzenia niezależnej oceny funkcji audytu wewnętrznego Banku - w zakresie zgodności z wymogami nadzorczymi i Standardami IIA (The Institute of Internal Auditors - Instytut Audytorów Wewnętrznych),
- Raportu z przeprowadzenia niezależnej oceny funkcji audytu wewnętrznego DM BOŚ S.A., w zakresie zgodności wymogami nadzorczymi i wybranymi Standardami IIA.

W 2017 roku Komitet aktywnie współpracował z audytorem w zakresie przygotowywanych sprawozdań finansowych Banku i Grupy za 2016 r. oraz za I półrocze 2017 r.

W kontekście prowadzonej, bieżącej współpracy Komitetu z Audytorem, firmą Ernst & Young Audyt Polska sp. z o.o. sp. k oraz oczekiwania przez Audytora dodatkowej płatności w zakresie realizacji badania sprawozdań Banku i Grupy Kapitałowej za 2016 rok oraz podwyższenia ceny za badanie sprawozdań półrocznych i rocznych za rok 2017 r. Komitet rekomendował Radzie Nadzorczej:

- 1) podjęcie – zgodnie z propozycją Zarządu - działań związanych ze zmianą Audytora Banku;
- 2) wybór Audytora zewnętrznego zgodnie z wnioskiem Zarządu Banku, tj. firmy MAZARS Audyt Sp. z o.o. jako biegłego rewidenta do przeprowadzenia przeglądu półrocznych sprawozdań finansowych Banku i półrocznych skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. oraz badania rocznych sprawozdań finansowych Banku i rocznych skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. sporządzonych za okresy sprawozdawcze kończące się 31 grudnia 2017 r. i 31 grudnia 2018 roku.

W 2017r. Komitet Audytu Wewnętrznego wydawał opinie, wnioski, zalecenia i rekomendacje, mające na celu poprawę bezpieczeństwa i ograniczanie ryzyka w działalności Banku.

Podjęcie działań wynikających z wydanych zaleceń i rekomendacji KAW należało do kompetencji Zarządu Banku, Dyrektora Departamentu Audytu Wewnętrznego oraz Dyrektora Biura Zgodności.

Zalecenia Komitetu Audytu Wewnętrznego wydane w 2017 roku zostały zrealizowane.

Ponadto efektami pracy KAW w 2017 r. było m.in.:

- zatwierdzenie planu audytów wewnętrznych na rok 2018 oraz wieloletniego planu audytów na lata 2018 – 2020;
- zatwierdzenie aktualizacji Mapy Ryzyka w Banku Ochrony Środowiska S.A.;
- rozpatrzenie i przyjęcie: 1) informacji o wynikach przeglądu Systemu Informacji Zarządczej i zmianach w zasadach rachunkowości; 2) Informacji w zakresie statusu prac dotyczących uporządkowania problemu „martwych” rachunków i rachunków bez umów, a także aspektów dostosowania Banku do zmian ustawowych dotyczących rachunków „uśpionych”; 3) Informacji nt. realizacji „Strategii Departamentu Audytu Wewnętrznego na lata 2016 – 2020 zbieżnej z Ramową Strategią Rozwoju BOŚ S.A.”; 4) Informacji o wynikach samooceny

Departamentu Audytu Wewnętrznego za rok 2016; 5) Informacji o stanie realizacji Programu zapewnienia i poprawy jakości pracy Departamentu Audytu Wewnętrznego na lata 2015-2017 – stan realizacji na 31.12.2016 r.

- rozpatrzenie i wydanie rekomendacji dla Rady Nadzorczej, m.in. w odniesieniu do następujących dokumentów:
 - „Regulamin funkcjonowania komórki do spraw zgodności w Banku Ochrony Środowiska S.A.”;
 - „System kontroli wewnętrznej w BOŚ SA”;
 - „Karta audytu wewnętrznego – Zasady (regulamin) funkcjonowania komórki audytu wewnętrznego w Banku Ochrony Środowiska S.A.”;
 - cykliczne (kwartalne) informacje o wynikach audytów wewnętrznych oraz kontrolach zewnętrznych przeprowadzonych w Banku;
 - cykliczne (kwartalne) informacje na temat ryzyka braku zgodności w Banku Ochrony Środowiska S.A.;
 - cykliczne sprawozdania z realizacji zaleceń KNF wynikających z przeprowadzonych w Banku kontroli i inspekcji, w tym także wydanych po ocenie BION za 2015 rok;

Komitet - w oparciu o otrzymywane od Zarządu Banku oraz od Departamentu Audytu Wewnętrznego materiały i informacje – dokonał oceny systemu kontroli wewnętrznej w BOŚ S.A. w 2017 r. i przedstawił tę ocenę do akceptacji Rady Nadzorczej. W skali od 1 do 4 (gdzie 1 jest oceną najlepszą) skuteczność systemu, podobnie jak w 2016 r., została oceniona na poziomie 2: „Adekwatny i skuteczny z niedociągnięciami”¹ Rada Nadzorcza ocenę przyjęła.

Uzasadnienie oceny zostało zawarte w załączniku nr 1 do niniejszego Sprawozdania.

4.2. Komitet ds. Wynagrodzeń

W skład Komitetu ds. Wynagrodzeń w 2017 r. wchodził:

- 1) Piotr Sadownik - Przewodniczący Komitetu,
- 2) Oskar Kowalewski - Wiceprzewodniczący Komitetu,
- 3) Janina Goss – Członek Komitetu.

W 2017 roku odbyło się 8 posiedzeń Komitetu, co zostało udokumentowane w protokołach z posiedzeń. Posiedzenia Komitetu odbywały się w miarę potrzeb, uwarunkowanych przede wszystkim realizacją Planu pracy Komitetu oraz potrzebami Banku.

Tematyka posiedzeń Komitetu koncentrowała się w 2017 r. przede wszystkim wokół:

- implementacji przepisów Ustawy z dnia 9 czerwca 2016r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami (tzw. ustawa kominowa);

¹ Skala ocen zaczerpnięta z „Podręcznika audytora”. Skala ocen obejmuje cztery stopnie:

- negatywna (4) – nieadekwatny i nieskuteczny,
- niezadowolająca (3) – adekwatny i skuteczny z zastrzeżeniami,
- zadowolająca (2) – adekwatny i skuteczny z niedociągnięciami,
- dobra (1) – adekwatny i skuteczny.

- wynagrodzeń zmiennych osób zajmujących w Banku stanowiska kierownicze, w rozumieniu przepisów Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach wydanego zgodnie z art. 9ca ustawy Prawo bankowe, a także przepisów unijnych - Dyrektywy CRD IV, wytycznych EBA (European Banking Authority – Europejski Urząd Nadzoru Bankowego) oraz Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) Nr 604/2014 z dnia 4 marca 2014 r. uzupełniającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych w odniesieniu do kryteriów jakościowych i właściwych kryteriów ilościowych ustalania kategorii pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka instytucji.

W wyniku powyższych działań, Komitet wydawał opinie, wnioski i rekomendacje z zakresu polityki wynagrodzeń. Podjęcie działań wynikających z wydanych opinii, wniosków i rekomendacji należało do kompetencji – odpowiednio – Rady Nadzorczej i Zarządu Banku Ochrony Środowiska S.A. Wszystkie opinie, wnioski i rekomendacje wydane w 2017 roku zostały w pełni uwzględnione i zrealizowane.

Efektami prac Komitetu ds. Wynagrodzeń było w szczególności:

- zaopiniowanie projektów uchwał Walnego Zgromadzenia ws. zasad kształtowania wynagrodzeń członków organu zarządzającego i członków organu nadzorującego spółki, zgodnie z Ustawą z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami (tzw. ustawa kominowa);
- rekomendowanie Radzie Nadzorczej nieprzyznania części odroczonej, tj. trzeciej (ostatniej) transzy z tytułu premii za 2013 r. dla Członków Zarządu oraz pozostałych osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A.;
- zaopiniowanie projektu uchwały Rady Nadzorczej w sprawie kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu;
- zaopiniowanie projektów uchwał Rady Nadzorczej w sprawie ustalenia wysokości Wynagrodzenia Stałego dla poszczególnych Członków Zarządu Banku Ochrony Środowiska S.A.;
- rekomendowanie Radzie Nadzorczej przyznanie odprawy pieniężnej dla byłego Prezesa Zarządu BOŚ S.A.;
- rekomendowanie Radzie Nadzorczej oceny wyniku, zadań oraz premii za rok 2016 dla byłych Członków Zarządu BOŚ S.A. wraz z wynikającą z oceny propozycją nieprzyznawania premii za wyniki roku 2016;
- zaopiniowanie nowelizacji Polityki wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A. oraz Polityki wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Grupie Kapitałowej BOŚ S.A., w związku z wejściem w życie Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach;
- zaopiniowanie projektowanych zmian na Liście osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A. (tj. mających istotny wpływ na profil ryzyka Banku);

- zaopiniowanie wyników analizy istotności wpływu poszczególnych spółek zależnych na profil ryzyka Banku, wg stanu na dzień 30.06.2017r., zgodnie z Polityką wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Grupie Kapitałowej BOŚ S.A.;
- rekomendowanie Radzie Nadzorczej celów zarządczych, celów nadzorowanego Obszaru i celów indywidualnych dla poszczególnych członków Zarządu na 2017r.

Komitet, stosownie do „Zasad Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych” wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego, dokonał i przedstawił Radzie Nadzorczej do akceptacji „Ocenę funkcjonowania polityki wynagradzania w BOŚ S.A. w 2017 r.” Rada Nadzorcza „Ocenę...” przyjęła. Informacja nt. dokonanej oceny została zawarta w załączniku nr 2 do niniejszego Sprawozdania.

4.3. Komitet ds. Ekologii

Komitet ds. Ekologii został powołany w październiku 2013 r. Jego celem jest przygotowywanie dla Rady Nadzorczej i Zarządu Banku rekomendacji i opinii dotyczących kierunków dalszego rozwoju BOŚ S.A. w obszarze finansowania projektów proekologicznych, w tym możliwości ekspansji Banku na rynku usług proekologicznych oraz rozwoju jego oferty.

Komitet ds. Ekologii w szczególności:

- rekomenduje Radzie Nadzorczej i Zarządowi kierunki dalszego rozwoju oferty produktów bankowych na finansowanie przedsięwzięć o charakterze proekologicznym,
- przedstawia opinie do przedkładanych Radzie Nadzorczej informacji o działalności proekologicznej Banku i inicjatywach z tego zakresu oraz rozwijanych przez Bank kierunkach finansowania projektów proekologicznych,
- wspiera formy i metody oddziaływania Banku na efektywne wykorzystanie nakładów na ochronę środowiska,
- wspiera współpracę Banku z Narodowym i Wojewódzkimi Funduszami Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz z innymi organizacjami działającymi na rzecz ochrony środowiska,
- wspiera działania Banku w sferze polityki ekologicznej w kontaktach z przedstawicielami Sejmu i Senatu, administracji publicznej, w tym z Ministrem Środowiska.

W 2017 r. Komitet ds. Ekologii działał w następującym składzie:

Andrzej Matysiak - Przewodniczący Komitetu
 Paweł Mzyk - Wiceprzewodniczący Komitetu
 Janina Goss – Członek Komitetu.

W 2017 roku odbyło się 5 posiedzeń Komitetu, co zostało udokumentowane w protokołach z posiedzeń. Posiedzenia Komitetu odbywały się w miarę potrzeb, uwarunkowanych przede wszystkim realizacją Planu pracy Komitetu oraz potrzebami Banku.

Przedmiotem posiedzeń każdorazowo było omówienie kwartalnych sprawozdań z finansowania przez Bank działalności proekologicznej, ze szczególnym uwzględnieniem współpracy z NFOŚiGW i WFOŚiGW i wydanie stosownych rekomendacji dla Rady Nadzorczej. Ponadto, Komitet rozpatrywał informacje przygotowane przez Departament Ekologii, dotyczące najważniejszych spraw bieżących, w tym w szczególności rozpatrzył i przyjął projekt Planu pracy Komitetu ds. Ekologii na 2017 r., a także:

- omówił:
 - ofertę i inicjatywy proekologiczne planowane do realizacji w Banku w 2017 r. oraz rolę Głównego Ekologa w procesie kredytowym Banku. Komitet sformułował zalecenia dotyczące aktualizacji metody monitorowania efektów ekologicznych w zakresie ograniczenia emisji szkodliwych substancji do atmosfery w wyniku produkcji energii ze źródeł odnawialnych, a także w zakresie ilości unieszkodliwianych odpadów lub zagospodarowywanych surowców wtórnych. Zalecenie zostało wdrożone;
 - zakres współpracy z Wojewódzkimi Funduszami Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w tym informację nt. przygotowywanej kompleksowej oferty współpracy pomiędzy Bankiem a WFOŚiGW;
 - temat programu wsparcia finansowego indywidualnego budownictwa drewnianego, skierowanego do pracowników Lasów Państwowych oraz pozostałych Klientów Banku;
 - kwestię poselskiej nowelizacji ustawy o OZE;
 - stan prac dotyczących zmiany podejścia do ryzyka ekologicznego portfela transakcji proekologicznych i zarządzania tym ryzykiem,
 - informacje dotyczące kluczowych projektów proekologicznych prowadzonych w ramach Obszaru Rynku Detalicznego;
- zapoznał się z: 1) informacją nt. prac nad nową definicją ryzyka ekologicznego mającą na celu unifikację podejścia do ryzyka ekologicznego i podejścia do analiz ryzyka sektorowego, 2) opracowywanym na potrzeby Komisji Europejskiej raportem nt. zrównoważonego finansowania, 3) inicjatywą podejmowaną na szczeblu unijnym, mającą na celu udział pracowników Banku, jako przedstawicieli Związku Banków Polskich, w pracach grupy ekspertów przy Komisji Europejskiej, zajmującej się finansowaniem gospodarki o obiegu zamkniętym (Informal Commission Expert Group „Support to Circular Economy Financing”).

4.4. Komitet ds. Ryzyka

Komitet ds. Ryzyka został powołany Uchwałą Rady Nadzorczej w dniu 7 stycznia 2016 r. Komitet wspiera Radę Nadzorczą w nadzorze nad obszarem ryzyka, realizując zadania przewidziane w Ustawie Prawo bankowe, Statucie Banku oraz uchwałach Rady Nadzorczej.

W 2017 roku Komitet pracował w następującym składzie:

1) Emil Ślęzak	Przewodniczący Komitetu
2) Marian Szołucha	Wiceprzewodniczący Komitetu
3) Oskar Kowalewski	Członek Komitetu
4) Wojciech Wardacki	Członek Komitetu.

W 2017 roku posiedzenia Komitetu ds. Ryzyka odbywały się w miarę potrzeb, uwarunkowanych przede wszystkim realizacją Planu pracy Komitetu i potrzebami Banku.

W 2017 r. odbyło się 9 posiedzeń Komitetu ds. Ryzyka, co zostało udokumentowane w protokołach z posiedzeń.

W posiedzeniach Komitetu uczestniczyli:

- 1) Prezes Zarządu Banku lub Wiceprezes nadzorujący Obszar Finansów oraz w zależności od potrzeb, Wiceprezesi nadzorujący obszary biznesowe,
- 2) dyrektorzy komórek organizacyjnych Centrali z obszaru ryzyka oraz, w zależności od potrzeb, dyrektorzy komórek organizacyjnych Centrali z obszarów biznesowych.

Dodatkowo Komitet przyjął zasadę, że w jego posiedzeniach mogą uczestniczyć Członkowie Rady Nadzorczej niebędący Członkami Komitetu.

Do głównych zadań Komitetu ds. Ryzyka należy wsparcie Rady Nadzorczej w nadzorze nad obszarem ryzyka. Realizując to zadanie Komitet w szczególności:

- opiniuje całościowo bieżącą i przyszłą gotowość Banku do podejmowania ryzyka, w tym:
 - przyjmuje okresowe raporty/informacje Zarządu Banku o najważniejszych wydarzeniach mających wpływ na poziom ryzyka w Banku oraz o znaczących zmianach w procesie i systemie zarządzania ryzykiem;
 - przyjmuje okresowe sprawozdania/raporty/informacje Zarządu Banku o poziomie ryzyka, zwiększonej ekspozycji na dane ryzyko, o sposobach identyfikacji i monitorowania ryzyka oraz podjętych działaniach w celu zmniejszenia ryzyka;
- opiniuje opracowaną przez Zarząd Banku strategię zarządzania ryzykiem w działalności Banku oraz przedkładać przez Zarząd informacje dotyczące realizacji tej strategii;
- wspiera Radę Nadzorczą Banku w nadzorowaniu wdrażania strategii zarządzania ryzykiem w działalności Banku przez kadre kierowniczą wyższego szczebla;
- weryfikuje, czy ceny pasywów i aktywów oferowane klientom w pełni uwzględniają model biznesowy Banku i jego strategię w zakresie ryzyka, a w przypadku gdy ceny te nie odzwierciedlają w odpowiedni sposób rodzajów ryzyka zgodnie z tym modelem i tą strategią, przedstawia Zarządowi Banku propozycje mające na celu zapewnienie adekwatności cen pasywów i aktywów do tych rodzajów ryzyka.

W 2017 roku efektami pracy Komitetu było między innymi:

- rozpatrzenie i wydanie rekomendacji dla Rady Nadzorczej w odniesieniu do materiałów i dokumentów dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku. Rekomendacje odnosiły się w szczególności do:
 - kwartalnych raportów „Ryzyko bankowe”;
 - regulacji dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, w tym: Zasad (strategii) ostrożnego i stabilnego zarządzania BOŚ S.A., Polityki zarządzania ryzykiem kredytowym w BOŚ S.A., Polityki zarządzania ryzykiem koncentracji w BOŚ S.A., Polityki BOŚ S.A. w zakresie zarządzania ryzykiem płynności, Polityki BOŚ S.A. w zakresie zarządzania ryzykiem rynkowym w

księdze handlowej, Polityki BOŚ S.A. w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej w księdze bankowej, Zestawu całkowitych wewnętrznych ilościowych limitów w zakresie ryzyka finansowego w BOŚ S.A., Długoterminowego planu pozyskania i utrzymania środków obcych stabilnych BOŚ S.A. na lata 2016-2020, Strategii Płynnościowej BOŚ S.A. na lata 2016-2020, Polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym w BOŚ S.A.;

- rozpatrzenie i wydanie rekomendacji dla Rady Nadzorczej w odniesieniu do zagadnień dotyczących adekwatności kapitałowej oraz kapitału wewnętrznego, w tym w szczególności, do Polityki BOŚ S.A. w zakresie zarządzania kapitałem i procesem ICAAP oraz ujęcia w/w zagadnień w Planie finansowym na 2017 r.;
- rozpatrzenie informacji nt.: działań podejmowanych wobec klientów z portfela farm wiatrowych, najistotniejszych ekspozycji kredytowych mających wpływ na wyniki z tytułu utraty wartości, wybranych ekspozycji kredytowych, wobec których prowadzone były w 2017 r. działania restrukturyzacyjne lub windykacyjne.

Ponadto Komitet - w oparciu o otrzymane od Zarządu Banku materiały i informacje – dokonał oceny systemu zarządzania ryzykiem w BOŚ S.A. w 2017 r. i przedstawił tę ocenę do akceptacji Rady Nadzorczej. W skali od 1 do 4 (gdzie 1 jest oceną najlepszą) system został oceniony na poziomie 3: „niezadawalający – adekwatny i skuteczny z zastrzeżeniami”² (utrzymanie oceny na poziomie z ubiegłego roku). Rada Nadzorcza ocenę przyjęła.

Uzasadnienie oceny zostało zawarte w załączniku nr 1 do niniejszego Sprawozdania.

5. Samoocena pracy Rady Nadzorczej Banku Ochrony Środowiska S.A. w 2017 r.

Zgodnie z „Dobrymi Praktykami Spółek Notowanych na GPW”, Rada Nadzorcza przedstawia Walnemu Zgromadzeniu ocenę swej pracy w 2017 roku.

Rada Nadzorcza odbyła w 2017 r. 15 posiedzeń, w tym dwa posiedzenia dwudniowe, a także przeprowadziła 12 głosowań w trybie poza posiedzeniem.

Liczba posiedzeń Rady istotnie przekroczyła obowiązki wynikające zarówno z § 19 ust. 2 Statutu Banku („*Posiedzenia Rady Nadzorczej zwoływane są przez jej przewodniczącego w miarę potrzeb, nie rzadziej niż raz na kwartał*”), jak i z art. 389 § 3 Kodeksu spółek handlowych („*Rada nadzorcza powinna być zwoływana w miarę potrzeb, nie rzadziej jednak niż trzy razy w roku obrotowym*”).

Działania Rady Nadzorczej obejmowały w 2017 r. kwestie ujęte w ramowym Planie pracy Rady, jak również wynikające z bieżącej działalności Banku.

Czynności, do których zobowiązana jest Rada Nadzorcza były wykonywane terminowo i z najwyższą starannością. Decyzje podejmowane były po szczegółowym rozpatrzeniu i wysłuchaniu argumentacji Zarządu.

² Skala ocen zaczerpnięta z „Podręcznika audytora”, tożsama ze skalą zastosowaną do rocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej. Skala ocen obejmuje cztery stopnie:

- negatywna (4) – nieadekwatny i nieskuteczny,
- niezadawalająca (3) – adekwatny i skuteczny z zastrzeżeniami,
- zadowalająca (2) – adekwatny i skuteczny z niedociągnięciami,
- dobra (1) – adekwatny i skuteczny

Osoby powoływane do Rady Nadzorczej - w celu zapewnienia wszechstronności i różnorodności tego organu – reprezentowały/reprezentują różne kierunki wykształcenia i umiejętności, wysokie kwalifikacje oraz bogate doświadczenie zawodowe.

Każdy z Członków Rady Nadzorczej na bieżąco interesował się sytuacją Banku, co wynikało nie tylko z pełnionej funkcji, ale też z wykształcenia, doświadczenia i zainteresowań. Część istotnych spostrzeżeń i opinii znalazło odbicie w protokołach z posiedzeń Rady.

Wszyscy Członkowie Rady Nadzorczej wykonywali swoje funkcje w sposób aktywny, wykazując się niezbędnym poziomem zaangażowania w pracę całej Rady Nadzorczej. Członkowie Rady poświęcali niezbędną ilość czasu na wykonywanie swoich obowiązków, wynikających z zasiadania w organie nadzorującym, w tym także w komitetach Rady Nadzorczej (każdy z Członków Rady Nadzorczej zasiadał/zasiada co najmniej w jednym Komitecie).

Zasadą było uczestnictwo wszystkich Członków Rady Nadzorczej w jej posiedzeniach. Nieliczne przypadki nieobecności były zawsze usprawiedliwiane.

Aktywność i zaangażowanie poszczególnych Członków Rady pozwoliło na należyte wykonywanie zadań Rady Nadzorczej, jako organu nadzorującego.

W świetle obowiązków kodeksowych i statutowych, Rada Nadzorcza należycie wypełniała swoje obowiązki, wynikające ze stałego nadzoru nad Spółką. Szczególnie widoczne było to w sprawach dotyczących:

- rozpatrzenia i zatwierdzenia aktualizacji Programu Postępowania Naprawczego Banku, a także analizy bieżącej sytuacji finansowej Banku. Kwestia ta, jako zasadnicza dla Banku, była omawiana na każdym posiedzeniu. Rada rozpatrywała cykliczne (miesięczne) informacje dotyczące uzyskiwanych wyników finansowych Banku – zarówno na tle Planu finansowego (Planu postępowania naprawczego), jak i na tle wyników innych banków sektora, zwracając w szczególności uwagę na konieczność podejmowania bardziej aktywnych i skutecznych działań na rzecz wzrostu przychodów Banku i dalszej optymalizacji kosztów jego działania;
- monitorowania zaangażowania Banku w finansowanie farm wiatrowych, (zaangażowanie Banku w tę branżę skutkowało wzrostem ryzyka koncentracji, a w konsekwencji koniecznością utworzenia dodatkowych odpisów i spadkiem wyniku finansowego Banku na koniec 2016r.). Zarząd Banku – zgodnie z oczekiwaniem Rady Nadzorczej – cyklicznie prezentował na posiedzeniach Rady informacje dotyczące stanu portfela farm wiatrowych i sytuacji poszczególnych farm oraz informacje dotyczące zarządzania ryzykiem w tym zakresie;
- analizy - zarówno przez całą Radę Nadzorczą jak i Komitet ds. Ryzyka - jakości zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka bankowego. Sprawując nadzór nad zarządzaniem ryzykiem bankowym, Rada Nadzorcza cyklicznie (co kwartał) rozpatrywała szczegółowe informacje w tym zakresie;
- analizy – zarówno przez całą Radę Nadzorczą, jak i Komitet Audytu Wewnętrznego – wyników kontroli i audytów wewnętrznych, a także kontroli zewnętrznych, w tym zwłaszcza kompleksowej inspekcji Komisji Nadzoru Finansowego, która miała miejsce w Banku w okresie od 4 września do 4 października 2017 r.;
- działalności proekologicznej Banku, w tym finansowania przedsięwzięć środowiskowych, w szczególności we współpracy z Narodowym oraz

Wojewódzkimi Funduszami Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej - jako realizacji statutowej misji BOŚ S.A. Szczegółowe raporty w tej sprawie były cyklicznie rozpatrywane zarówno przez Radę Nadzorczą, jak i Komitet ds. Ekologii;

- kwestii zmiany biegłego rewidenta do przeprowadzenia przeglądu i badania sprawozdań Banku i Grupy kapitałowej BOŚ SA za okresy sprawozdawcze 2017 - 2018 roku oraz formowania składu Zarządu Banku (kwestie omówione w części 3 niniejszego Sprawozdania).

Ponadto – zgodnie z wymogami wynikającymi z Kodeksu spółek handlowych, a także Zasad Ładu Korporacyjnego wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego, Dobrych Praktyk Spółek notowanych na GPW oraz Ustawy o zasadach zarządzania mieniem państwowym - Rada Nadzorcza:

- dokonała oceny sytuacji Banku w 2017 r., z uwzględnieniem oceny systemów kontroli wewnętrznej, zarządzania ryzykiem, compliance oraz funkcji audytu wewnętrznego (wyniki oceny zostały przedstawione w załączniku Nr 1 do niniejszego sprawozdania);
- dokonała oceny funkcjonowania Polityki Wynagradzania w 2017 r. (wyniki oceny zostały przedstawione w załączniku Nr 2 do niniejszego sprawozdania);
- dokonała oceny racjonalności prowadzonej przez Bank polityki w zakresie działalności sponsoringowej, charytatywnej lub innej o zbliżonym charakterze (wyniki oceny zostały przedstawione w załączniku Nr 3 do niniejszego sprawozdania);
- dokonała oceny stosowania przez Bank Zasad Ładu Korporacyjnego w 2017 r. (wyniki oceny zostały przedstawione w załączniku Nr 4 do niniejszego sprawozdania);
- dokonała oceny sprawozdań Zarządu z działalności oraz sprawozdań finansowych Banku i Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. za 2017 rok;
- rozpatrzyła i zaopiniowała - prezentowane Zwyczajnemu Walnemu Zgromadzeniu przez Zarząd Banku - „Sprawozdanie o wydatkach reprezentacyjnych, wydatkach na usługi prawne, marketingowe, usługi w zakresie stosunków międzyludzkich (public relations) i komunikacji społecznej oraz usługi doradztwa związanego z zarządzaniem – za 2017 rok”.

6. Informacja nt. spełniania kryteriów niezależności przez Członków Rady Nadzorczej w 2017 r.

W 2017 r. w skład Rady Nadzorczej BOŚ S.A. wchodził:

- 1) Wojciech Wardacki
- 2) Andrzej Matysiak
- 3) Emil Ślęzak
- 4) Janina Goss
- 5) Oskar Kowalewski
- 6) Paweł Mzyk
- 7) Piotr Sadownik
- 8) Marian Szolucha.

Rada Nadzorcza, zgodnie z przyjętymi do stosowania w Banku „Dobrymi Praktykami Spółek Notowanych na GPW”, a także stosownie do zaleceń Komisji (Europejskiej) 2005/162/WE dotyczących roli dyrektorów niewykonawczych lub będących członkami rady nadzorczej spółek giełdowych i komisji rady (nadzorczej) – oceniała, czy istnieją związki lub okoliczności, mogące wpływać na spełnianie przez poszczególnych członków Rady Nadzorczej kryteriów niezależności.

W związku z brakiem zmian w składzie Rady Nadzorczej w ciągu 2017 r. oraz brakiem zmian w złożonych przez Członków Rady oświadczeniach dotyczących spełniania kryteriów niezależności:

- 1) niżej wymienione osoby zostały uznane za Członków Rady spełniających kryteria niezależności:
 - Pan Wojciech Wardacki
 - Pan Emil Ślązak
 - Pani Janina Goss
 - Pan Oskar Kowalewski
 - Pan Paweł Mzyk
 - Pan Piotr Sadownik
 - Pan Marian Szołucha
- 2) Pan Andrzej Matysiak został uznany za członka Rady niespełniającego kryteriów niezależności (z uwagi na sprawowanie funkcji nadzorczej w podmiocie będącym akcjonariuszem Banku: członek Rady Nadzorczej NFOŚiGW).

Ponadto – na tle postanowień Ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym, która weszła w życie z dniem 21 czerwca 2017 roku i która precyzuje kryteria niezależności członków Komitetu Audytu, wskazując m.in., że *„członek komitetu audytu jest niezależny od danej jednostki zainteresowania publicznego, jeżeli nie otrzymuje lub nie otrzymał dodatkowego wynagrodzenia, w znacznej wysokości, od danej jednostki zainteresowania publicznego lub jednostki z nią powiązanej, z wyjątkiem wynagrodzenia, jakie otrzymał jako członek rady nadzorczej lub innego organu nadzorczego lub kontrolnego, w tym komitetu audytu”* - Rada Nadzorcza dokonała ponownej oceny spełniania kryteriów niezależności przez Członków Komitetu Audytu Wewnętrznego, a w szczególności Członków Komitetu delegowanych w 2016 i 2017 roku do pełnienia funkcji w Zarządzie Banku, tj. Pana O. Kowalewskiego oraz Pana E. Ślązaka, w związku z uzyskanym przez te osoby dodatkowym wynagrodzeniem.

W wyniku dokonanej oceny Rada Nadzorcza uznała, że wszyscy Członkowie Komitetu Audytu Wewnętrznego spełniają kryteria niezależności, albowiem:

- wypłacone wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji w Zarządzie Banku nie były wynagrodzeniami znacznej wysokości (o takich mówi Ustawa);
- kluczową kwestią warunkującą uznanie ww. Członków Komitetu za osoby spełniające kryteria niezależności jest brak ewentualnego konfliktu interesów. Ryzyko zaistnienia takiego konfliktu zostało wyeliminowane poprzez złożenie przez Pana O. Kowalewskiego oraz Pana E. Ślązaka oświadczeń o nieuczestniczeniu w głosowaniach dotyczących spraw związanych z oceną działalności Zarządu lub oceną działalności Banku za okres sprawowania przez te osoby funkcji w Zarządzie Banku.

7. Informacja nt. spełniania przez członków Rady Nadzorczej wymogów z art. 129 ust. 1 i 5 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz.U. z 2017 r. poz. 1089 z późn. zm.)

W dniu 21 czerwca 2017 r. weszła w życie ustawa z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz o nadzorze publicznym, która wprowadziła szczególne wymogi wobec członków Rady Nadzorczej będących członkami Komitetu Audytu Wewnętrznego.

Przepis art. 129 ust. 1 ustawy wymaga, by przynajmniej jeden członek Komitetu Audytu Wewnętrznego posiadał wiedzę i umiejętności w zakresie rachunkowości lub badania sprawozdań finansowych.

W okresie od 21 czerwca do 31 grudnia 2017 r. wymóg ten – zgodnie ze złożonymi oświadczeniami - spełniali następujący członkowie Rady Nadzorczej wchodzący w skład Komitetu Audytu Wewnętrznego:

- 1) Pan Wojciech Wardacki
- 2) Pan Oskar Kowalewski
- 3) Pan Emil Ślązak
- 4) Pan Marian Szołucha

Przepis art. 129 ust. 5 ustawy wymaga, by członkowie Komitetu Audytu Wewnętrznego posiadali wiedzę i umiejętności z zakresu bankowości, przy czym warunek ten uznaje się za spełniony, jeżeli przynajmniej jeden członek Komitetu Audytu Wewnętrznego posiada wiedzę i umiejętności z zakresu bankowości lub poszczególni członkowie w określonych zakresach posiadają wiedzę i umiejętności z zakresu bankowości.

W okresie od 21 czerwca do 31 grudnia 2017 r. warunek ten – zgodnie ze złożonymi oświadczeniami - spełniali następujący członkowie Rady Nadzorczej wchodzący w skład Komitetu Audytu Wewnętrznego:

- 1) Pan Wojciech Wardacki
- 2) Pan Oskar Kowalewski
- 3) Pan Emil Ślązak
- 4) Pan Marian Szołucha

8. Zdarzenia zaistniałe po dniu 31.12.2017r.

1. W dniu 13 lutego 2018 r. Pan Paweł Mzyk złożył rezygnację z członkostwa w Radzie Nadzorczej BOŚ SA.
2. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie BOŚ S.A. w dniu 13 lutego 2018 r. podjęło uchwały w sprawie:
 - 1) odwołania ze składu Rady Nadzorczej Banku Pana Oskara Kowalewskiego,
 - 2) powołania w skład Rady Nadzorczej:
 - Pani Iwony Dudy
 - Pana Dariusza Wasilewskiego.

3. Na posiedzeniu w dniu 21 lutego 2018 r. Rada Nadzorcza Banku podjęła uchwały w sprawie uzupełnienia składów osobowych komitetów Rady Nadzorczej, tj.:
 - powołała Panią Iwonę Dudę na Wiceprzewodniczącą Komitetu Audytu Wewnętrznego oraz na Członka Komitetu ds. Ryzyka;
 - powołała Pana Dariusza Wasilewskiego na Wiceprzewodniczącego Komitetu ds. Wynagrodzeń oraz na Wiceprzewodniczącego Komitetu ds. Ekologii.
4. Na posiedzeniu w dniu 14 marca oraz 18 kwietnia 2018 r. Rada Nadzorcza Banku dokonała oceny spełniania kryteriów niezależności przez Panią I. Dudę oraz Pana D. Wasilewskiego – uznając ww. osoby za niezależnych Członków Rady Nadzorczej.
5. Na posiedzeniu w dniu 21 lutego 2018 r. Rada Nadzorcza dokonała zmian w składzie Zarządu Banku:
 - ze składu Zarządu zostali odwołani Pani Anna Milewska oraz Pan Dariusz Grylak;
 - do składu Zarządu, na funkcję Wiceprezesa Zarządu, został powołany Pan Konrad Raczkowski;
 - na funkcję Wiceprezesa – pierwszego zastępcy Prezesa Zarządu, zgodnie z decyzją Komisji Nadzoru Finansowego, został powołany Pan Arkadiusz Garbarczyk.

Za Radę Nadzorczą Banku Ochrony Środowiska S.A.
Przewodniczący Rady

/-/ dr Wojciech Wardacki

Warszawa, 16 maja 2018 r.

Ocena sytuacji Banku w 2017 r., z uwzględnieniem oceny systemów kontroli wewnętrznej, zarządzania ryzykiem, compliance oraz funkcji audytu wewnętrznego.

Podstawę przygotowania przez Radę Nadzorczą oceny w powyższym zakresie stanowią zasady ładu korporacyjnego zawarte w „Dobrych Praktykach Spółek Notowanych na GPW 2016”.

1. Zwięzła ocena sytuacji Banku w 2017 r.

Rada Nadzorcza dokonała oceny sytuacji Banku w 2017 r. na podstawie:

- bieżących informacji nt. sytuacji ekonomiczno-finansowej Banku rozpatrywanych w ciągu roku na posiedzeniach Rady Nadzorczej,
- sprawozdań komórki audytu wewnętrznego z wyników przeprowadzonych audytów i kontroli,
- analizy sprawozdania Zarządu z działalności Banku w 2017 r.,
- analizy sprawozdania finansowego BOŚ S.A. za 2017 r.,
- sprawozdania niezależnego biegłego rewidenta z badania sprawozdania finansowego Banku za rok obrotowy 2017 oraz informacji audytora nt. przebiegu i wyników ww. badania.

Oceniając sytuację Banku w 2017 roku, Rada Nadzorcza w szczególności zwraca uwagę na następujące fakty:

- 1) w 2017 roku Bank przygotował, a Rada Nadzorcza zatwierdziła aktualizację zatwierdzonego w 2016 roku Programu Postępowania Naprawczego. Dzięki prowadzonym działaniom naprawczym, w 2017 r. BOŚ S.A. wykazał zysk netto w wysokości 24,4 mln zł wobec straty w wysokości 68 mln zł w 2016 r. Realizowane w ramach Programu Postępowania Naprawczego działania przyniosły m.in. wzrost wyniku na działalności bankowej oraz redukcję kosztów działalności, a w ślad za tym przełożyły się na poprawę rentowności Banku;
- 2) w ramach realizacji Strategii oraz Programu Postępowania Naprawczego Bank realizował także działania restrukturyzacyjne w obrębie sieci oddziałów. W 2017 r. Bank zmniejszył liczbę placówek o 20 i uzyskał w ślad za tym oszczędności w kosztach utrzymania sieci. Likwidacja oddziałów nie miała wpływu na spadek efektywności sprzedażowej Banku;
- 3) zgodnie ze Strategią i statutową misją, Bank rozwijał działalność na rynku finansowania projektów proekologicznych. Saldo kredytów proekologicznych na koniec 2017 r. wyniosło ok. 4,5 mld zł, co przełożyło się na 35-procentowy udział tych kredytów w portfelu kredytowym ogółem. W ciągu 2017 roku Bank zawarł umowy na finansowanie działań proekologicznych - głównie na inwestycje z dziedziny ochrony atmosfery, w tym na realizację przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego budownictwa i efektywności energetycznej - na kwotę ponad 730 mln zł;

- 4) w 2017 r. Bank zawarł umowę pożyczki z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym, który udostępnił do dyspozycji BOŚ S.A. środki w wysokości 75 mln EUR na okres do 12 lat. Pożyczka przeznaczona jest na finansowanie projektów inwestycyjnych, w obszarze związanym z ochroną środowiska, utrzymaniem infrastruktury, produkcją i handlem. Co najmniej 40% środków przeznaczone będzie na działania promujące ograniczenie emisji gazów cieplarnianych do atmosfery;
- 5) Bank posiada istotny portfel kredytów na finansowanie farm wiatrowych o łącznej wartości ok. 2 mld zł, co stanowi ok. 15% całego portfela kredytowego. Kredyty finansujące farmy wiatrowe były udzielane przez Bank przed 2016 rokiem, w szczególności w latach 2013-15, w czasie intensyfikacji akcji kredytowej w tym segmencie. W lipcu 2016 r. miała miejsce zmiana regulacji rynkowych obejmujących sektor OZE, w tym nowelizacja ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz ustawa o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych. Istotna zmiana uwarunkowań rynkowych miała wpływ na wzrost ryzyka związanego z potencjalnymi skutkami negatywnych scenariuszy rozwoju sytuacji w tym sektorze, a w ślad za tym wpływała na jakość portfela farm wiatrowych, co skutkowało koniecznością istotnego dotworzenia odpisów na koniec 2016 roku z tytułu utraty wartości kredytów związanych z finansowaniem farm wiatrowych (utworzono odpisy w kwocie 98,5 mln zł). W 2017 roku, we współpracy z podmiotami finansowymi oraz kredytobiorcami, Bank kontynuował działania mające na celu regularną obsługę zawartych transakcji, w tym obniżenie kosztów funkcjonowania farm wiatrowych oraz dokapitalizowanie poszczególnych projektów lub pozyskanie dodatkowych poręczeń od sponsorów i spółek powiązanych;
- 6) w lutym 2017 r. (a następnie w lutym 2018 r.) Agencja ratingowa Fitch Ratings Ltd potwierdziła oceny ratingowe dla Banku, w tym rating długoterminowy podmiotu na poziomie „B+” z perspektywą stabilną. Do czynników, które mogą wpłynąć na podwyższenie ratingu Agencja zaliczyła m.in. pomyślne wdrożenie Programu Postępowania Naprawczego, ograniczenie koncentracji ryzyka kredytowego, stałe generowanie zysków oraz utrzymywanie silniejszych buforów kapitałowych;
- 7) w lutym 2017 r. Bank dokonał przedterminowego wykupu obligacji podporządkowanych serii G, w łącznej kwocie 100 mln zł powiększonej o należną kwotę odsetek. Wykupione obligacje zostały umorzone. W drugiej połowie roku Bank przeprowadził emisję obligacji podporządkowanych na łączną kwotę 100 mln zł: 1) w lipcu 2017 r. Bank wyemitował 7-letnie obligacje podporządkowane w kwocie nominalnej 34,2 mln zł i uzyskał zgodę KNF na ich zakwalifikowanie do kapitału Tier 2 w dniu 26 października 2017 r., 2) w październiku 2017 r. Bank wyemitował 7-letnie obligacje podporządkowane w kwocie nominalnej 65,8 mln zł i uzyskał zgodę KNF na ich zakwalifikowanie do kapitału Tier 2 w dniu 14 grudnia 2017 r.

Rada Nadzorcza pozytywnie oceniła, że w 2017 roku:

- Bank wypracował wynik na działalności bankowej w wysokości ok. 489 mln zł, wobec 446 mln zł w 2016 r. (tj. blisko 10% wyższy niż w roku poprzedzającym), oraz wynik z tytułu odsetek w wysokości ok. 376 mln zł, wobec 301 mln zł w 2016r. (tj. blisko 25% wyższy niż rok wcześniej), przy czym wzrost wyniku odsetkowego był w dużej mierze efektem obniżenia kosztów odsetkowych, które zredukowano o ok. 104 mln zł, tj. o ok. 27%,

- podejmowane działania mające na celu realizację założeń przyjętej Strategii, miały pozytywny wpływ na poprawę wyników w zakresie podstawowej działalności Banku, skutkując m.in. wzrostem marży odsetkowej, która z poziomu 1,5% w 2016 r. wzrosła do poziomu 1,9% w 2017 r. Tym samym, na koniec 2017r. różnica marży odsetkowej Banku do sektora zmniejszyła się do -0,5 p.p. z poziomu -0,9 p.p. na koniec 2016 r. Wypracowany wzrost, podobnie jak w 2016 roku, był związany z postępującą zmianą struktury pasywów Banku. (Zastąpienie kosztownych obligacji własnych, walutowych oraz złotych, środkami pochodzącymi od klientów, sukcesywne obniżanie oprocentowania depozytów klientów, zarówno terminowych, jak i rachunków oszczędnościowych; pomimo obniżek oprocentowania, oferta BOŚ w dalszym ciągu pozostawała atrakcyjna dla klientów, co wyrażało się niesłabnącym zainteresowaniem klientów ofertą depozytową Banku). Koszty przyjętych depozytów i rachunków segmentu detalicznego zmniejszyły się o 46,4 mln zł, tj. o 22,3%, głównie na skutek obniżenia oprocentowania depozytów. Koszty depozytów klientów korporacyjnych spadły o 17,8 mln zł, tj. o 25,7%, na skutek obniżenia średniego salda depozytów, jak również z powodu obniżenia ich oprocentowania,
- prowadzone działania naprawcze doprowadziły do obniżenia kosztów działania Banku. Ogólne koszty administracyjne zostały obniżone o ok. 8 mln zł, tj. 2,7% (pomimo wzrostu składki na BFG o 3,3 mln zł, tj. 8,9%). Koszty świadczeń pracowniczych były niższe wobec roku poprzedniego o 8,5 mln zł, tj. 6,4%. Jedną z przyczyn spadku kosztów wynagrodzeń było zmniejszenie zatrudnienia w Banku o ok. 8%,
- w 2017 r. poziom adekwatności kapitałowej Banku utrzymywał się powyżej poziomów zalecanych przez Komisję Nadzoru Finansowego i powyżej poziomów notowanych w 2016 r. (współczynnik wypłacalności wyniósł 15,33% wobec 14,43% rok wcześniej, a współczynnik kapitału Tier1 wyniósł 11,91% wobec 11,46% rok wcześniej),
- wskaźniki rentowności i efektywności działania Banku ukształtowały się na korzystniejszych poziomach, niż w roku 2016. W szczególności:
 - stopa zwrotu z kapitału (ROE) wyniosła 1,4 % - co przy wskaźniku na poziomie -4,3% w roku 2016 oznacza rzeczywisty wzrost o 5,7 p.p.,
 - stopa zwrotu z aktywów (ROA) wyniosła 0,1 % - co przy wskaźniku na poziomie -0,3% w roku 2016 oznacza rzeczywisty wzrost o 0,4 p.p.,
 - wskaźnik koszty/dochody (C/I) ukształtował się na poziomie 61,4% (wobec 68,9 %rok wcześniej),
- Bank podjął w 2017 r. działania mające na celu uproszczenie struktury Grupy kapitałowej, w tym wyłonienie jednej spółki biznesowej i jednej spółki wspierającej Bank w zakresie zarządzania nieruchomościami,
- w 2017 r. Bank uzyskał szereg nagród i wyróżnień, w tym m.in:
 - pierwsze i drugie miejsce dla Konta oszczędnościowe EKOprofit w rankingu Totalmoney.pl oraz w rankingu kont oszczędnościowych portalu Bankier.pl,
 - pierwsze miejsce EKOkonta bez Kosztów w kategorii „Konta dla osób fizycznych” będącej częścią prestiżowego rankingu „50 największych banków w Polsce 2017” opracowywanego przez Miesięcznik Finansowy Bank,
 - „Byki i Niedźwiedzie” – nagroda dla Domu Maklerskiego BOŚ SA – w ramach organizowanej przez Gazetę Giełdy Parkiet nagrody dla najlepszego brokera roku,
 - trzecie miejsce EKOkłokaty z Bonusem w rankingu depozytów portalu Bankier.pl.

Jednocześnie jednak Rada Nadzorcza odnotowała, że:

- suma bilansowa Banku na koniec 2017 r. była niższa o 5,8% w porównaniu do stanu na koniec 2016 r. i wyniosła 19 405,4 mln zł,
- pomimo wzrostu wyniku na działalności bankowej w 2017 r. przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze spadły o 4,3% w porównaniu do 2016 r., a wynik z tytułu opłat i prowizji obniżył się o 12,8% wobec roku 2016 r.,
- wartość bilansowa kredytów i pożyczek udzielonych klientom wyniosła na koniec 2017 r. ok. 12 394 mln zł wobec 14 038 mln zł na koniec 2016 r.,
- na koniec 2017 r. BOŚ S.A. zmniejszył, w stosunku do końca 2016 r., swój udział w kredytach i pożyczkach, w depozytach wobec sektora niefinansowego i w sumie bilansowej sektora. Udział BOŚ S.A. w sektorze banków komercyjnych na koniec 2017 r. wynosił:
 - 1,09% w zakresie sumy bilansowej, wobec 1,20% na koniec 2016 r.,
 - 1,44% w zakresie depozytów sektora niefinansowego, wobec 1,66% na koniec 2016 r.,
 - 1,02% w zakresie kredytów i pożyczek, wobec 1,21% w zakresie kredytów i pożyczek na koniec 2016 r.

Rada Nadzorcza:

- 1) podkreśla, że na pozytywną ocenę zasługuje konsekwentna realizacja Programu Postępowania Naprawczego Banku oraz uruchomienie szeregu projektów rozwojowych dających potencjał do istotnej poprawy wyników Banku w przyszłości, w tym w szczególności działania ukierunkowane na restrukturyzację kosztową oraz wzrost dyscypliny w zakresie wydatkowania środków, lepsze zarządzanie bilansem, implementację działań mitygujących kluczowe ryzyka związane z funkcjonowaniem Banku, rozpoczęcie wdrażania kluczowych projektów biznesowych, m.in. takich jak: nowy proces kredytowy, oferta dla sektorów strategicznych, a także bliższa współpraca z akcjonariuszami. Prowadzona restrukturyzacja Banku przynosi wymierne efekty, co potwierdzają uzyskiwane wyniki finansowe. Pozytywnie oceniając efekty podejmowanych przez Zarząd wysiłków i działań na rzecz naprawy sytuacji Banku, Rada Nadzorcza wskazuje jednocześnie na te obszary, w których Bank – w porównaniu do innych banków sektora – nadal dysponuje rezerwami. Rada Nadzorcza w szczególności rekomendowała Zarządowi:
 - zwiększanie rynkowej aktywności Banku, w tym intensyfikację działań na rzecz wzrostu liczby pozyskiwanych klientów oraz dalszej poprawy jakości ich obsługi,
 - intensyfikację działań mających na celu obniżenie kosztów działania Banku oraz wzrost jego przychodów, a w konsekwencji dalsze zwiększanie efektywności działania, wyrażonej m.in. wskaźnikami ROE, ROA i C/I,
- 2) zwraca uwagę na czynniki, które będą wpływać na działalność Banku w roku 2018 i ewentualnie w latach następnych. Wśród nich najistotniejsze znaczenie będą miały w szczególności:
 - przeprowadzenie podwyższenia kapitału własnego Banku i zapewnienie środków finansowych na rozwój akcji kredytowej oraz realizację celów określonych w Strategii BOŚ S.A.,

- uznanie przez jedną z firm energetycznych zawartych umów za nieważne, (ze względu na ukształtowanie ich treści w sposób sprzeczny z ustawą z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych). W celu potwierdzenia powyższego stanowiska, firma energetyczna podjęła decyzję o wniesieniu powództwa o ustalenie nieważności umów do właściwych sądów. W związku z toczącymi się procesami sądowymi, wybrani Klienci Banku mogą doświadczyć przejściowych problemów płynnościowych związanych z zaniechaniem sprzedaży certyfikatów w okresie trwania sporu lub też mogą być narażeni na zwiększone koszty obsługi prawnej sporów,
 - regulacje prawne dotyczące farm wiatrowych, ze względu na 15% udział tego portfela w kredytach ogółem,
 - konieczność sprostania dodatkowym wymogom kapitałowym zalecanym przez KNF oraz efektom wdrożenia w Banku standardu MSSF 9,
 - ewentualne ustawowe rozwiązanie kwestii kredytów mieszkaniowych denominowanych w walutach obcych, w tym w szczególności frankach szwajcarskich,
- 3) pozytywnie ocenia podejmowane przez Bank działania, ukierunkowane na zmianę modelu biznesowego, w tym dalsze rozszerzanie aktywności w obszarze szeroko pojętej ochrony środowiska. Rada z aprobatą odnosi się do zamierzeń Banku, który - zgodnie ze swoją misją - we współpracy z innymi podmiotami systemu finansowania ekologii w Polsce, w tym zwłaszcza ze strategicznymi akcjonariuszami planuje dalsze umacnianie pozycji na rynku finansowania działań służących ochronie środowiska oraz dążenie do zwiększania wartości Banku, jako istotnego podmiotu systemu finansowania ekologii w Polsce.

2. Ocena systemu kontroli wewnętrznej, zarządzania ryzykiem, compliance oraz funkcji audytu wewnętrznego.

Celem wyżej wymienionych systemów jest zapewnienie efektywnej i sprawnej działalności Banku oraz zgodności z odpowiednimi przepisami prawa we wszystkich aspektach jego działalności.

Rada Nadzorcza nadzorowała funkcjonowanie i skuteczność ww. systemów w Banku przy aktywnym udziale Komitetu Audytu Wewnętrznego oraz Komitetu ds. Ryzyka.

2.1. Ocena systemu kontroli wewnętrznej w Banku i Grupie Kapitałowej BOŚ S.A.

W wyniku sprawowanego nadzoru, uwzględniając ocenę dokonaną przez Komitet Audytu Wewnętrznego, Rada Nadzorcza oceniła skuteczność i adekwatność systemu kontroli wewnętrznej w BOŚ S.A. i Grupie Kapitałowej w 2017 r. na poziomie 2: „Adekwatny i skuteczny z niedociągnięciami” (w skali od 1 do 4, gdzie 1 jest oceną najlepszą).

Ocena dotyczy systemu kontroli wewnętrznej, na który zgodnie z Ustawą Prawo bankowe składają się: funkcja kontroli, komórka ds. zgodności i komórka audytu wewnętrznego.

W 2017 r. Komitet Audytu Wewnętrznego sprawował swoją funkcję w oparciu o:

- narzędzia wewnętrzne wskazane w Systemie Informacji Zarządczej tj. raporty i informacje, w tym w szczególności przedstawiane przez komórkę audytu wewnętrznego oraz komórkę ds. zgodności,
- narzędzia zewnętrzne bazujące głównie na ocenie nadzorczej KNF BION, raportach oraz opiniach audytora zewnętrznego z badania sprawozdań finansowych Banku i Grupy Kapitałowej BOŚ S.A oraz innych raportach z działań kontrolnych i nadzorczych wobec Banku.

Ocena adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej została ustalona z uwzględnieniem nw. elementów:

- wdrożenie w Banku systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej zorganizowanego na trzech, niezależnych poziomach (trzy linie obrony),
- wdrożenie metodyki identyfikacji i oceny mechanizmów kontrolnych w istotnych procesach Banku,
- dostosowanie regulacji wewnętrznych Banku dotyczących Systemu Kontroli Wewnętrznej do znowelizowanej Rekomendacji H KNF,
- wyniki Mapy Ryzyka w zakresie kontroli wewnętrznej. Na 171 procesów zarejestrowanych w Mapie Ryzyka, nie zidentyfikowano procesów z nieadekwatnymi i nieskutecznymi mechanizmami kontroli,
- wyniki audytów planowych i pozaplanowych, realizowanych w Banku i spółkach zależnych, w których identyfikowano obszary ryzyka (BOŚ Eko Profit S.A. oraz BOŚ Ekosystem sp. z o.o.), W związku ze stwierdzonymi nieefektywnościami określano w 2017 r. zalecenia i podejmowano działania mitygujące zidentyfikowane czynniki ryzyka,
- oceny poziomu ryzyka braku zgodności zawarte w cyklicznych informacjach i raportach Biura Zgodności dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku i Grupie Kapitałowej BOŚ S.A.,
- stan realizacji zaleceń wydanych przez: a) Komitet Audytu Wewnętrznego w ramach sprawowanego nadzoru, b) Departament Audytu Wewnętrznego w ramach realizowanych audytów wewnętrznych, c) Organy nadzoru i kontroli po przeprowadzonych kontrolach zewnętrznych.
- wyniki inspekcji kompleksowej przeprowadzonej przez KNF we wrześniu 2017r.
- ratingi zewnętrzne dotyczące Banku oraz wyniki oceny nadzorczej BION.

2.2. Ocena funkcji audytu wewnętrznego

W opinii Rady Nadzorczej funkcja audytu wewnętrznego sprawowana jest skutecznie i efektywnie oraz obejmuje wszystkie jednostki Banku i spółki zależne.

Na sformułowanie powyższej oceny pozwoliły:

- wyniki przeprowadzonej w 2017 r., niezależnej zewnętrznej oceny funkcji audytu wewnętrznego Banku oraz Domu Maklerskiego BOŚ S.A. Ocena zewnętrzna potwierdziła zgodność funkcji audytu wewnętrznego Banku i DM BOŚ S.A. z przepisami i wymogami nadzorczymi oraz Międzynarodowymi Standardami Praktyki Zawodowej Audytu Wewnętrznego IIA,

- wyniki corocznie przeprowadzanego monitoringu działalności komórki audytu wewnętrznego, tj. przedstawianej Komitetowi Audytu Wewnętrznego i Radzie Nadzorczej: samooceny Departamentu Audytu Wewnętrznego za rok 2017, oceny realizacji Programu zapewnienia i poprawy jakości pracy Departamentu Audytu Wewnętrznego na lata 2015-2017 oraz oceny realizacji Strategii Departamentu Audytu Wewnętrznego na lata 2016 – 2020 zbieżnej z Ramową Strategią Rozwoju BOŚ S.A.

Obszar audytu wewnętrznego posiada odpowiednie uprawnienia i strukturę organizacyjną, umożliwiającą niezależną realizację zadań. Ustanowiona funkcja audytu wewnętrznego umożliwia pełny i wolny dostęp do wszelkich informacji. Dyrektor Departamentu Audytu Wewnętrznego uczestniczy w posiedzeniach Zarządu co umożliwia mu wgląd w działania organów zarządczych Banku oraz prezentowanie własnych opinii. Jest także w bezpośrednim kontakcie z Przewodniczącym Komitetu Audytu Wewnętrznego oraz uczestniczy we wszystkich posiedzeniach tego Komitetu.

Audytorzy wewnętrzeni zatrudnieni w Banku posiadają odpowiednie kwalifikacje oraz mają zapewniony odpowiedni poziom wynagrodzeń.

Roczne planowanie audytów opiera się na procesie kompleksowej oceny ryzyka i jasno definiuje cele i zakres prac audytowych. Zgodnie z przyjętą metodyką audytu wewnętrznego, roczny Plan audytów na 2017 r. uwzględniał zarówno oczekiwania Rady Nadzorczej i Zarządu, jak i wymogi KNF. Roczny plan audytów na 2017 obejmował wszystkie istotne kwestie, umożliwiając niezależną i obiektywną ocenę adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej, w tym identyfikację nieprawidłowości oraz nieefektywności w badanych procesach i ocenę poziomu ryzyka dla poszczególnych procesów/zagadnień.

Wydane rekomendacje i zalecenia poaudytowe podlegały monitoringowi, a status ich wdrożenia był regularnie raportowany do właściwych organów - Zarządu Banku oraz Komitetu Audytu Wewnętrznego i Rady Nadzorczej.

2.3. Ocena systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności

Ocena poziomu ryzyka braku zgodności dokonywana jest w skali 4-stopniowej (poziom: niski, umiarkowany, podwyższony i wysoki), zgodnie z przyjętą Metodyką oceny poziomu ryzyka braku zgodności.

W odniesieniu do systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności (ryzyko compliance) Rada Nadzorcza ocenia, że ogólny poziom tego ryzyka kształtował się w Banku w 2017 roku na poziomie umiarkowanym. Poziom ryzyka braku zgodności określany jest m.in. na podstawie:

- oceny przygotowań Banku do zmian w przepisach prawa i standardach postępowania,
- oceny ryzyka wynikającego z prowadzonych postępowań sądowych i wyjaśniających z udziałem BOŚ S.A.,
- analizy zarejestrowanych zdarzeń ryzyka braku zgodności;
- reklamacji dotyczących kluczowych dla zarządzania ryzykiem braku zgodności obszarów;
- oceny ryzyka w kluczowych obszarach dla zarządzania ryzykiem braku zgodności;
- oceny ryzyka braku zgodności w Grupie kapitałowej BOŚ S.A.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności w Banku obejmuje w szczególności następujące obszary:

- zapobieganie prowadzeniu w Banku działalności niezgodnej z prawem, w tym przeciwdziałanie praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu,
- ochrona informacji,
- wdrażanie i monitorowanie przestrzegania standardów etycznych,
- przyjmowanie lub przekazywanie korzyści i prezentów,
- prowadzenie działalności reklamowej i marketingowej,
- oferowanie produktów,
- postępowanie ze skargami i reklamacjami klientów,
- zarządzanie konfliktami interesów.

Proces zarządzania ryzykiem braku zgodności obejmuje identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności. W ocenie procesu zarządzania ryzykiem braku zgodności, Rada Nadzorcza uwzględniła w szczególności następujące fakty:

- w Banku funkcjonuje wyodrębniona w lipcu 2016 r., samodzielna komórka do spraw zgodności, podległa bezpośrednio Prezesowi Zarządu Banku, która odpowiada za realizację przypisanych jej obowiązków w ramach funkcji kontroli oraz za organizację procesu zarządzania ryzykiem braku zgodności,
- podstawowe zasady zarządzania ryzykiem braku zgodności zostały określone w odpowiednich przepisach wewnętrznych, w szczególności w Polityce zgodności Banku Ochrony Środowiska S.A. przyjętej przez Zarząd i zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą oraz Zasadach zarządzania ryzykiem braku zgodności,
- ryzyko braku zgodności jest w Banku systematycznie monitorowane. Informacje o zdarzeniach z obszaru ryzyka braku zgodności (oraz ryzyka operacyjnego) są w Banku identyfikowane, gromadzone i analizowane z wykorzystaniem dedykowanej do tego celu aplikacji. Informacja na temat zarządzania ryzykiem zgodności – w ramach systemu informacji zarządczej – jest cyklicznie przekazywana zarówno Zarządowi jak i Radzie Nadzorczej,
- w Banku zostały wdrożone zmiany wynikające z: a) Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach, b) Uchwały Nr 141/2017 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 25 kwietnia 2017 r. w sprawie wydania Rekomendacji H dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach (w szczególności w zakresie dotyczącym organizacji systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej na trzech niezależnych poziomach, organizacji funkcji kontroli oraz wdrożenia procedury anonimowego zgłaszania naruszeń, a także obowiązujących w Banku procedur i standardów etycznych).

2.4. Ocena systemu zarządzania ryzykiem w działalności Banku Ochrony Środowiska S.A.

W Banku funkcjonuje system zarządzania ryzykiem, spełniający wymogi nadzorcze określone w szczególności w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach.

Cele i zasady Systemu określone zostały w Zasadach (Strategii) ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem Ochrony Środowiska S.A. przyjętych przez Zarząd Banku i zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą.

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem oraz ocenia jego adekwatność, w szczególności poprzez:

- wykorzystanie narzędzi wewnętrznych, w tym raportów i informacji o charakterze zarządczym, a także: a) zatwierdzanie określonego przez Zarząd Banku akceptowalnego ogólnego poziomu ryzyka i monitorowanie jego przestrzegania, b) nadzór nad opracowaniem, przyjęciem i wdrożeniem polityk i procedur, na podstawie których funkcjonować ma w Banku system zarządzania ryzykiem, c) określanie zasad raportowania do Rady Nadzorczej o rodzajach i wielkości ryzyka w działalności Banku, d) coroczną ocenę adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem;
- wykorzystanie narzędzi zewnętrznych, w tym głównie: wyników oceny nadzorczej BION, ustaleń z inspekcji kompleksowej KNF, przeprowadzonej w Banku w okresie od 4 września 2017 r. do 4 października 2017 r., raportów oraz opinii audytora zewnętrznego z badania sprawozdań finansowych Banku i Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. oraz innych raportów z działań kontrolnych i nadzorczych wobec Banku.

W wyniku sprawowanego nadzoru, uwzględniając ocenę dokonaną przez Komitet ds. Ryzyka, Rada Nadzorcza oceniła skuteczność i adekwatność systemu kontroli zarządzania ryzykiem w BOŚ S.A. na poziomie 3: „Adekwatny i skuteczny z zastrzeżeniami” (w skali od 1 do 4, gdzie 1 jest oceną najlepszą).

Ocena została sformułowana z uwzględnieniem następujących elementów:

- wyniki oceny BION dokonanej przez Komisję Nadzoru Finansowego w trybie inspekcyjnym wg stanu na 30.06.2017r. i zweryfikowanej po III kw. 2017 r.,
- podtrzymanie w lutym 2017 r. przez agencję ratingową Fitch Ratings Ltd ocen ratingowych nadanych Bankowi w lutym 2016 r.;
- ustalenia i wyniki inspekcji kompleksowej KNF przeprowadzonej w Banku w dniach 4 września 2017 r. – 4 października 2017 r. (sytuacja ekonomiczno-finansowa Banku nie stanowiła zagrożenia dla bezpieczeństwa środków gromadzonych na rachunkach bankowych);
- wyrażenie zgody przez Komisję Nadzoru Finansowego - w październiku i grudniu 2017 r. - na zaliczenie obligacji podporządkowanych jako instrumentów w kapitale Tier 2;
- utrzymywanie przez Bank, w celu zabezpieczenia ryzyka wynikającego z zabezpieczonych hipoteką walutowych kredytów i pożyczek dla gospodarstw domowych dodatkowego wymogu w zakresie funduszy własnych ponad wartość wynikającą z wymogów obliczonych zgodnie ze szczegółowymi zasadami określonymi w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r.
- zdarzenia zaistniałe po dniu bilansowym, w tym w szczególności:
 - wyrażenie przez Komisję Nadzoru Finansowego, w styczniu 2018 r., zgody na zaliczenie części zysku za pierwsze półrocze 2017 r. w kwocie 11,2 mln zł do kapitału podstawowego Tier 1;

- podtrzymanie w lutym 2018 r. przez agencję ratingową Fitch Ratings Ltd poziomu ratingów nadanych Bankowi w lutym 2017 r.;
- przyjęcie w lutym 2018 r. przez Zarząd Banku, a następnie zatwierdzenie przez Radę Nadzorczą zaktualizowanej wersji Programu Postępowania Naprawczego Banku i przekazanie go do Komisji Nadzoru Finansowego;
- przyjęcie w lutym 2018 r. przez Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie uchwały w sprawie: podwyższenia kapitału zakładowego Banku o kwotę do 400 mln zł;
- powołanie w lutym 2018 r. Wiceprezesa – pierwszego zastępcy Prezesa Zarządu Banku, nadzorującego zarządzanie ryzykiem istotnym w działalności Banku.

Ponadto wpływ na wynik przeprowadzonej oceny miały następujące elementy:

- trwająca przebudowa funkcjonujących modeli oceny ryzyka klienta instytucjonalnego i indywidualnego, w celu poprawy efektywności i siły dyskryminacyjnej tych modeli, co w średnim horyzoncie czasu przełoży się na zmniejszenie udziału kredytów z utratą wartości;
- ograniczenie poziomu koncentracji portfela kredytowego poprzez modyfikację limitu maksymalnego łącznego zaangażowania kredytowego Banku wobec klienta i podmiotów powiązanych z nim kapitałowo lub organizacyjnie uzależnionego od ratingu, co przyczyni się do zmniejszenia jednostkowo dużych zaangażowań i dywersyfikacji względem ryzyka branży;
- opracowanie modelu do wyceny portfela ekspozycji związanych z finansowaniem farm wiatrowych, który symuluje indywidualne przepływy pieniężne przy zadanych możliwych do modyfikacji parametrach (np.: wysokości podatku od nieruchomości, produktywności poszczególnych projektów, przyjętych ścieżek cenowych czarnej i zielonej energii, średnim ważonym koszcie kapitału WACC);
- opracowanie metodyki oceny zdolności kredytowej i ryzyka kredytowego przeznaczonej do oceny osób fizycznych prowadzących działalność rolniczą w związku z rozwijaną przez Bank ofertą finansowania sektora rolnego;
- optymalizacja funkcjonującego systemu wczesnego ostrzegania w obszarze ryzyka kredytowego, w tym m.in. wprowadzenie wymogu podejmowania decyzji kierunkowej w sprawie warunków dalszego finansowania klienta, w przypadku którego Bank zidentyfikował sygnały ostrzegawcze wskazujące na zagrożenie dla terminowej spłaty;
- stopniowe zmniejszanie bilansowego niedopasowania walutowego i terminowego. Na przestrzeni 2017 r. niedopasowanie zostało zmniejszone o kwotę ponad 114 mln CHF w wyniku, między innymi, zawartych na rynku międzybankowym transakcji typu cross-currency repo oraz wprowadzenia dla osób fizycznych oferty długoterminowego lokowania w CHF;
- kompleksowy przegląd zasad limitowania wewnętrznego w obszarze ryzyka, w tym między innymi, wprowadzenie w obszarze ryzyka kredytowego zasady ustanawiania kwotowych limitów zaangażowania dla Banku i poszczególnych centrów korporacyjnych w zależności od poziomu zaangażowania w daną branżę. Zewnętrzne normy KNF, w szczególności w zakresie ryzyka płynności, jak również wewnętrzne limity ustalone przez Radę Nadzorczą były przestrzegane. W 2017 r. łączne limity apetytu na ryzyko operacyjne oraz tolerancji na ryzyko operacyjne nie zostały przekroczone;

- regulacje wewnętrzne dotyczące poszczególnych rodzajów ryzyka zostały poddane corocznemu przeglądowi; wprowadzenie obowiązku sporządzania Przeglądu procesu monitorowania płynności i ryzyka płynności (ILAAP);
- przestrzeganie limitów apetytu ustalonych dla poszczególnych rodzajów ryzyka przez Radę Nadzorczą;
- dostosowanie przepisów wewnętrznych w Obszarze Ryzyka do Międzynarodowego Standardu Sprawozdawczości Finansowej nr 9 (MSSF9), dotyczącego nowych zasad klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych zasad identyfikacji i pomiaru utraty wartości przez ekspozycje, który wszedł w życie 1 stycznia 2018 r.;
- końcowe oceny ryzyka identyfikowanego w ramach audytów systemowych planowanych, przeprowadzonych w Obszarze Ryzyka były na poziomie umiarkowanym. Ustalenia po audytach i wydane zalecenia były raportowane Komitetowi Audytu Wewnętrznego i Radzie Nadzorczej z częstotliwością kwartalną. Przeprowadzone w 2017 r. walidacje modeli istotnych wykorzystywanych w Obszarze Ryzyka wskazały na umiarkowany poziom ryzyka tych modeli, to jest mieszczący się w tolerancji na ryzyko modeli, zgodnie z Polityką Zarządzania Ryzykiem Modeli.

W odniesieniu do oceny systemu zarządzania ryzykiem w Banku, Rada Nadzorcza uwzględniła również następujące kwestie:

- na system zarządzania ryzykiem w Banku składa się rozbudowany zestaw regulacji wewnętrznych, zgodnych z przepisami zewnętrznymi, przyjętych przez Zarząd i zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą – stosownie do postanowień Statutu Banku. Zasadniczym dokumentem w Banku opisującym system zarządzania ryzykiem są „Zasady (Strategia) ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem”. Celem tego dokumentu jest w szczególności określenie apetytu na istotne rodzaje ryzyka, podejmowane przez Bank oraz tolerancji w zakresie adekwatności kapitałowej - w ramach granic wyznaczonych przez praktykę ostrożnego i stabilnego zarządzania ryzykiem. Szczegółowe metody zarządzania poszczególnymi ryzykami, zidentyfikowanymi w działalności Banku zostały określone w dedykowanych regulacjach. Regulacje z obszaru ryzyka podlegały w 2017 r. stałemu rozwojowi oraz dostosowaniu ich do profilu ryzyka Banku i apetytu na ryzyko, a także do zmian otoczenia regulacyjnego i gospodarczego, w którym Bank działał;
- w celu zapewnienia realizacji celów systemu zarządzania ryzykiem zdefiniowane zostały role, obowiązki i uprawnienia organów oraz poszczególnych komórek organizacyjnych w procesie zarządzania ryzykiem oraz wzajemne interakcje pomiędzy podmiotami tego procesu. W szczególności określona została odpowiedzialność poszczególnych organów Banku, tj. Rady Nadzorczej, Komitetu ds. Ryzyka przy Radzie Nadzorczej i Zarządu, a także Członków Zarządu, nadzorujących komórki organizacyjne Centrali odpowiedzialne za identyfikację i pomiar istotnych ryzyk oraz właściwych komitetów Centrali Banku, w tym w szczególności: Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami, Komitetu Ryzyka Operacyjnego, Komitetu Zarządzania Ryzykiem Kredytowym oraz Komitetu Kredytowego Centrali;
- proces zarządzania ryzykiem w Banku jest wspierany przez zestaw ilościowych wewnętrznych limitów ryzyka. Zestaw ten obejmuje odpowiednie do skali i złożoności działalności Banku limity wewnętrzne, ograniczające poziom ryzyka. Wysokość limitów wewnętrznych corocznie podlega przeglądowi i jest

dostosowana do akceptowanego przez Radę Nadzorczą apetytu Banku na ryzyko;

- ryzyka oceniane jako istotne są w Banku systematycznie monitorowane. W 2017r. Bank dokonał oceny zasadności rozszerzenia listy identyfikowanych i monitorowanych ryzyk, uzupełniając ją o ryzyko rozmycia;
- w Banku funkcjonuje sformalizowany proces zarządzania ryzykiem modeli. Funkcjonujące rozwiązania organizacyjne w zakresie zarządzania tym ryzykiem były dostosowane do jego istotności w działalności Banku. W 2017 r. w Banku gruntownie przebudowano metodykę walidacji modeli istotnych i dokonano walidacji dziewięciu takich modeli;
- Bank jako podmiot dominujący sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej BOŚ S.A. W celu wypracowania jednolitego systemu zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej, Bank dąży do wprowadzenia w spółkach zależnych mechanizmów umożliwiających zarządzanie ryzykiem, wzorowanych na rozwiązaniach stosowanych w Banku;
- efektywność funkcjonującego systemu zarządzania ryzykiem jest weryfikowana przez komórkę audytu wewnętrznego w ramach dokonywanych audytów, zgodnie z przyjętym planem audytów;
- dokonane w 2017 roku zmiany organizacyjne, które miały na celu optymalizację funkcjonowania Obszaru Ryzyka (np. centralizacja obszaru windykacji, zmiany dotyczące procesu oceny ryzyka kredytowego, m.in. poprzez wydzielenie komórki zajmującej się monitoringiem portfela kredytowego i wyceną indywidualną ekspozycji).

Raport nt. oceny funkcjonowania Polityki wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A. („Polityka Wynagradzania”) w 2017 r.

Zgodnie z „Zasadami Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych”, stanowiącymi załącznik do uchwały Nr 218/2014 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 22 lipca 2014r., Rada Nadzorcza Banku dokonała oceny funkcjonowania Polityki Wynagradzania w BOŚ S.A. w 2017 r.

Dokonując oceny, Rada Nadzorcza uwzględniła w szczególności następujące fakty:

1. Bank posiada Politykę Wynagradzania, która określa formę, strukturę i sposób ustalania wynagrodzenia członków organów spółki i jej kluczowych menedżerów.
2. Wynagrodzenie członków organu nadzorującego i zarządzającego w BOŚ S.A. ustala się adekwatnie do pełnionej funkcji, a także do skali działalności Banku.
3. Programy motywacyjne dla członków Zarządów BOŚ S.A. i jej kluczowych menedżerów uzależniają poziom wynagrodzenia zmiennego od długotrwałej sytuacji finansowej spółki oraz długotrwałego wzrostu wartości Banku dla akcjonariuszy.
4. Aby powiązać wynagrodzenie członków Zarządu i kluczowych menedżerów z długookresowymi celami biznesowymi i finansowymi, Bank egzekwuje przepisy Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach, m.in.:
 - a. poprzez wypłatę części wynagrodzenia zmiennego w akcjach BOŚ S.A.,
 - b. poprzez odroczenie części wynagrodzenia zmiennego na 3 równe roczne transze i wypłatę w zależności od wyników finansowych Banku osiągniętych za okres ostatnich 3 lat działalności BOŚ S.A.
5. W Banku funkcjonuje Komitet ds. Wynagrodzeń powołany spośród Członków Rady Nadzorczej.
6. Wynagrodzenie Członków Rady Nadzorczej nie jest uzależnione do opcji i innych instrumentów pochodnych ani jakichkolwiek innych zmiennych składników wynagradzania.
7. W roku 2017 wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej oraz członków Zarządu zostało dostosowane do wymogów ustawy z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami oraz do sytuacji finansowej Banku. Wyrażono w ten sposób wymóg par. 28 ust. 2 uchwały 218/2014 KNF, zgodnie z którym polityka wynagradzania winna uwzględniać sytuację finansową instytucji. Powyższe miało następujące skutki:
 - a. Wynagrodzenie Przewodniczącego Rady Nadzorczej BOŚ S.A. kształtuje się poniżej mediany wynagrodzeń, jakie otrzymują przewodniczący innych rad spółek państwowych bez formalnego większościowego udziału Skarbu Państwa.
 - b. Wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej BOŚ S.A. kształtuje się poniżej mediany wynagrodzeń, jakie otrzymują członkowie innych rad

- spółek państwowych bez formalnego większościowego udziału Skarbu Państwa.
- c. Wynagrodzenie Prezesa Zarządu Banku Ochrony Środowiska jest ponad dwukrotnie niższe od najniższego w kolejności wynagrodzenia prezesa zarządu banku z grupy rówieśniczej³ zdefiniowanej przez KNF. Czynnikiem, który może istotnie zmniejszyć ten dystans jest wysokość wynagrodzenia zmiennego.
 - d. Średnie wynagrodzenie członków Zarządu Banku Ochrony Środowiska w roku 2017 było wartością poniżej 10 decyla wynagrodzeń oferowanych członkom zarządom banków z grupy rówieśniczej. Czynnikiem, który może istotnie zmniejszyć ten dystans jest wysokość wynagrodzenia zmiennego.
8. Wynagrodzenie zasadnicze wyższej kadry menedżerskiej stanowi ok. 85% mediany wynagrodzeń oferowanych pracownikom wyższej kadry menedżerskiej w sektorze bankowym, zaś wynagrodzenie całkowite – ok. 70%.
 9. Bank Ochrony Środowiska S.A. w corocznym sprawozdaniu finansowym oraz sprawozdaniu Zarządu z działalności Banku przedstawia najważniejsze informacje dotyczące sposobu wynagradzania członków Zarządu i Rady Nadzorczej Banku a także innych kluczowych menedżerów.
 10. Bank Ochrony Środowiska S.A. cyklicznie raportuje do członków Zarządu i Rady Nadzorczej stan polityki wynagrodzenia zarówno w odniesieniu do kluczowych menedżerów, jak i pracowników zatrudnionych w poszczególnych funkcjach, umożliwiając ocenę Polityki Wynagradzania z punktu widzenia realizacji jej celów, w szczególności długoterminowego wzrostu wartości dla akcjonariuszy i stabilności funkcjonowania Banku.
 11. Przeciętne roczne wynagrodzenie całkowite pracowników BOŚ S.A. (bez Zarządu i Rady Nadzorczej) jest o 13% niższe od przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto dla sektora ubezpieczeniowo – finansowego wg GUS. Wynagrodzenie całkowite oferowane pracownikom BOŚ w funkcjach sprzedaży znajdują się średnio na poziomie 85% średniej GUS. Powyższe dane uznaje się za adekwatne w kontekście niższej efektywności Banku na tle sektora.
 12. Dyrektorzy komórki audytu wewnętrznego, komórki ds. zgodności, komórki prawnej, komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie, komórki odpowiedzialnej za sprawy kadrowe, są wynagradzani w zakresie wynagrodzenia zmiennego za osiągnięcie celów wynikających z pełnionych przez nich funkcji, a wynagrodzenie zmienne tych osób nie jest uzależnione od wyników finansowych uzyskiwanych w kontrolowanych przez nich obszarach działalności Banku.

Rada Nadzorcza:

- pozytywnie oceniła funkcjonowanie Polityki Wynagradzania w 2017 r. uznając, że sprzyja ona rozwojowi i bezpieczeństwu działania Banku
- rekomenduje Walnemu Zgromadzeniu podjęcie stosownej uchwały w tej sprawie.

³ W skład grupy rówieśniczej zdefiniowanej przez KNF na dzień 31 grudnia 2017 r.: wchodzi: BOŚ, PKO BP, PEKAO S.A., Bank Handlowy, ING Bank Śląski, BZ WBK, mBank, Millenium, Raiffeisen, Deutsche Bank, BGŻ Paribas, Getin Noble, Alior.

Ocena racjonalności prowadzonej przez Bank polityki w zakresie działalności sponsoringowej, charytatywnej lub innej o zbliżonym charakterze, albo informacja o braku takiej polityki.

Prowadzona przez Bank polityka w zakresie działalności sponsoringowej, charytatywnej lub innej o zbliżonym charakterze opiera się na Polityce sponsoringowej Banku Ochrony Środowiska pozytywnie zaopiniowanej przez Radę Nadzorczą Banku w dniu 12 lipca 2016r. Wspiera ona realizację Ramowej Strategii Rozwoju Banku Ochrony Środowiska S.A. na lata 2016-2020 w zakresie budowania długookresowej wartości z działalności Banku dla: akcjonariuszy, klientów, partnerów, pracowników i społeczeństwa. Szczegółowe zasady podejmowania działalności sponsoringowej regulują „Zasady organizacji działalności marketingowej Banku Ochrony Środowiska”. Ich bezpośrednim wykonawcą jest Departament Komunikacji i Marketingu. Dodatkowo działalność charytatywna Banku ukierunkowana na ww. cele jest realizowana przez Fundację BOŚ.

Działalność sponsoringowa

Ocena otrzymywanych ofert sponsoringowych oraz zakup i realizacja usług sponsoringowych w BOŚ odbywa się po konsultacji z menadżerami z Obszaru Rynku Korporacyjnego i Obszaru Rynku Detalicznego i/lub Obszaru Zarządczo-Operacyjnego i Finansów. Współpraca z podmiotem sponsorowanym opiera się na umowie lub zamówieniu sponsoringowym, które precyzują zakres współdziałania w ramach sponsorowanego przedsięwzięcia oraz określają prawa i obowiązki stron.

W 2016 r. działania sponsoringowe BOŚ ukierunkowane były na wspieranie biznesu detalicznego i korporacyjnego poprzez promocję Banku jako eksperta w finansowaniu przedsięwzięć ekologicznych, partnera w biznesie oraz banku zaangażowanego społecznie, będącego tam gdzie mają miejsce wydarzenia istotne z punktu widzenia misji Banku, interesów jego właścicieli oraz wartości ujętych w Ramowej Strategii Rozwoju Banku Ochrony Środowiska S.A. na lata 2016-2020. W szczególności działalność sponsoringowa, wspierała budowę trzech poniższych wartości.:

- odpowiedzialność - mamy ambicje tworzyć Bank ukierunkowany społecznie i odpowiedzialny w zakresie ochrony środowiska. Czujemy się odpowiedzialni za tworzenie rozwiązań zapewniających stały rozwój i rynkową przewagę Banku oraz satysfakcję jego Interesariuszy. Dotrzymujemy danego słowa i zawsze wywiązujemy się ze swoich zobowiązań. W naszej pracy kierujemy się uczciwością i rzetelnością.
- zaangażowanie - swoją zaangażowaną postawą, wiedzą i pracą wspólnie budujemy sprawną i efektywną organizację dla Akcjonariuszy, Klientów, Partnerów i Pracowników.
- zaufanie - jesteśmy polskim bankiem, gwarantującym stabilność i ochronę wartości Klienta, wspierającym rozwój gospodarczy i społeczny kraju.

Realizując powyższe cele Bank angażował się w branżowe konferencje oraz wydarzenia kulturalne mające poprawiać wizerunek Banku w środowiskach opiniotwórczych:

Lp.	wydarzenie, konferencja, event	termin w 2017 r.
1	Obchodach Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych	lutym
2	Wydarzenie "Królewski Festiwal Światła w Wilanowie w Warszawie"	kwiecień
3	Konferencja "V SmartCity Forum"	kwiecień
4	Konferencja Europower	kwiecień
5	IX Europejski Kongres Gospodarczy w Katowicach	maj
6	Umieszczenie logo Banku, hasła i tytułu Mecenasa na okładce książki dla dzieci "Kura, co tyła na diecie"	maj
7	Targi Pracy JOB SPOT 2017	maj
8	Akcja Lasów Państwowych sadzenia lasu w Gdańsku	maj
9	Obchody Światowego Dnia Ziemi w Warszawie	czerwiec
10	Bieg czterech żywiołów - 4 RUN	czerwiec
11	Konferencja "Jeszcze Polska nie zginęła - wieś" w Toruniu	czerwiec
12	XII Międzynarodowy Wyścig Kolarski „Szlakiem walk mjr. Hubala”	czerwiec
13	Konferencja naukowa "Rozwój energetyki w świetle ochrony środowiska"	czerwiec
14	Piknik rodzinny na terenie Kościoła Wszystkich Świętych w Warszawie	czerwiec
15	Forum "Business without Limits"	czerwiec
16	Forum EKO Zakopane	lipiec
17	"Maszyny Rolnicze" - Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie	sierpień
18	Koncert Izby Przemysłowo-Handlowej w Białymstoku	wrzesień
19	Dożynki w gminie Bełchatów	wrzesień
20	Dożynki gminno-parafialne w Zadzimiu	wrzesień

21	Dożynki archidiecezjalno-gminne w Warszawie	wrzesień
22	Ogólnopolskie Dożynki Jasnogórskie w Częstochowie	wrzesień
23	XVII Forum Ekonomiczne w Krynicy	wrzesień
24	XXI Forum Ciepłowników Polskich w Międzyzdrojach	październik
25	Międzynarodowe Targi Ochrony Środowiska w Poznaniu	październik
26	Wydarzenie Kongres 590	październik
27	III Edycji Ogólnopolskiego Szczytu Gospodarczego	listopad
28	Konferencja „Prawne i społeczne uwarunkowania polityki rodzinnej”	listopad
29	Konferencja "Inwestycje w energetyce ciepłownictwie i przemyśle"	listopad
30	Targi pracy SGH w Warszawie	listopad
31	Targi pracy Career EXPO we Wrocławiu	listopad
32	Konferencja "Gospodarz z Energią" w Lubniu	grudzień
33	Szkolenie dla rolników w Powiatowym Zespole Doradztwa Rolniczego	grudzień

W 2017 roku na działania w opisanym powyżej zakresie przeznaczono kwotę 242254,14 zł.

Działalność charytatywna

Bank Ochrony Środowiska działania charytatywne realizuje za pośrednictwem powołanej w 2010 roku Fundacji, przekazując na jej działalność statutową corocznie stosowną darowiznę. W roku 2016 r. kwota darowizny wynosiła 1,3 mln zł.

Działalność statutowa Fundacji realizowana była w trzech głównych obszarach: zdrowie, ekologia oraz wolontariat. Specyfika funkcjonowania Fundacji to samodzielne realizowanie projektów edukacyjnych dzięki którym marka BOŚ jest stale obecna w świadomości uczestników projektów oraz w mediach.

Fundacja BOŚ od 2009 roku prowadzi ogólnopolskie projekty proekologiczne i prozdrowotne, w których udział jest całkowicie bezpłatny. We wszystkich dotychczasowych działaniach wzięło udział już ponad 3 miliony osób – uczniów, nauczycieli i rodziców.

W 2017 roku zrealizowano między innymi:

- VII edycję projektu „Zdrowo jem, więcej wiem” i uruchomiliśmy kolejną edycję

- VI edycję projektu „Czas na zdrowie”
- III edycję projektu „Postaw na słońce” i uruchomiliśmy kolejną edycję
- III edycję konkursu „Zielona ławeczka”
- Projekt „Brudno Tu”
- II edycję konkursu „Ekomodel”
- I edycję konkursu „Świat oczami młodych”
- dwie edycje projektu „Mikrodotacje”
- projekt „POMAGAM CAŁY ROK”
- I etap nowego projektu „Tradycyjny sad”

Ponadto: uruchomiono portal PlanujeGotuje.pl oraz wspierano działania wolontariackie pracowników grupy BOŚ. Zwiększono także aktywność Fundacji na portalach społecznościowych

EDUKACJA EKOLOGICZNA

BRUDNO TU

Projekt jest kontynuacją rozpoczętej w 2015 r. oddolnej, ogólnopolskiej akcji obywatelskiej mającej na celu likwidację „dzikich wysypisk”. Programowi towarzyszy kampania medialna: portal brudnotu.fundacijabos.pl, mapa zgłoszonych dzikich wysypisk, wykorzystanie aplikacji mobilnej, interwencje w samorządach lokalnych. Fundacja zachęca obywateli do identyfikowania, zgłaszania i monitorowania miejsc wymagających posprzątania za pośrednictwem specjalnego serwisu www. Od momentu uruchomienia projektu zgłoszono ponad tysiąc lokalizacji, a w samym tylko 2017 r. uprzątnięto ponad 300 nielegalnych wysypisk! Fundacja pozostaje w stałym kontakcie z gminami, na terenie których znajdują się dzikie wysypiska zgłaszane przez mieszkańców. W trzecim kwartale rozpoczęto prace nad nową stroną internetową i aplikacją BrudnoTu, która ma usprawnić proces zgłaszania dzikich wysypisk przez społeczność Polski.

POSTAW NA SŁOŃCE

Projekt promujący Odnawialne Źródła Energii, a szczególnie fotowoltaikę prowadzony jest przez Fundację BOŚ od września 2015 roku. W jego ramach zespoły szkolne złożone z uczniów pracujących pod nadzorem opiekuna, przygotowują audyty energetyczne szkół i wybranych domów jednorodzinnych oraz tworzą krótkie filmy promujące mikroinstalacje OZE.

Celem programu jest promocja prosumenckich mikroinstalacji Odnawialnych Źródeł Energii, ze szczególnym podkreśleniem fotowoltaiki.

Konkurs dla uczniów podzielony jest na dwa etapy.

W pierwszym, młodzież zdobywa wiedzę o mikroinstalacjach OZE, wylicza zużycie energii przez kilka wybranych domów jednorodzinnych i przygotowuje dla nich projekty instalacji fotowoltaicznych.

W drugim etapie, uczniowie przekazują zdobytą przez siebie wiedzę oraz prezentują swoje projekty na forum szkoły, a następnie podczas zorganizowanych przez nich samych konferencji lokalnych, skierowanych do osób dorosłych. Na konferencje

zapraszani są przedstawiciele samorządów, lokalne firmy zajmujące się instalacjami OZE, przedstawiciele uczelni wyższych oraz właściciele domów jednorodzinnych.

W równoległym konkursie filmowym, drużyny uczniowskie kręcą krótkie, 2-minutowe reportaże prezentujące instalacje OZE w ich okolicach. Kolejnym zadaniem jest promocja tych filmów w mediach lokalnych, prezentacja w szkołach oraz w Internecie.

Cele szczegółowe projektu:

- Promocja ogniw fotowoltaicznych jako źródła odnawialnej energii elektrycznej;
- Wspieranie rozwoju technologii odnawialnych źródeł energii;
- Upowszechnienie wiedzy dotyczącej energii odnawialnej oraz ogniw fotowoltaicznych w społeczeństwie;
- Uświadomienie wiedzy dotyczącej korzyści środowiskowych, jakie płyną z wykorzystania technologii odnawialnych źródeł energii;
- Zdobycie przez uczniów umiejętności wyliczenia zużycia energii elektrycznej przez szkołę;
- Zdobycie przez uczniów umiejętności wyliczenia zużycia energii przez dom jednorodzinny;
- Nabycie przez młodzież nowych umiejętności związanych z oszczędzaniem i domowymi wydatkami;
- Stworzenie łatwej w obsłudze platformy umożliwiającej obliczanie zużycia energii oraz dokonywania obliczeń oszczędności związanych z wykorzystaniem ogniw fotowoltaicznych.

Edycja III – rok szkolny 2016/2017

W czerwcu 2017 zakończyła się III edycja projektu „Postaw na Słońce”. W konkursie wzięło udział 2,3 tysiąca uczestników z niemal 360 zespołów uczniowskich z całej Polski. Łącznie przygotowali 500 projektów mikroinstalacji fotowoltaicznych dla domów jednorodzinnych i zorganizowali ponad 50 lokalnych konferencji dla przeszło 3 tysięcy gości.

W ramach równoległego konkursu filmowego uczniowie nakręcili blisko 60 reportaży, dokumentujących mikroinstalacje OZE znajdujące się w ich okolicach. Filmy emitowane były w szkołach, w mediach lokalnych. Umieszczane były na stronach internetowych szkół, samorządów oraz lokalnych portali.

Patronat honorowy nad III edycją objęli: Ministerstwo Energii, Minister Edukacji Narodowej, Minister Środowiska.

Edycja IV – rok szkolny 2017/2018)

We wrześniu bieżącego roku ruszył nabór do kolejnej, IV edycji projektu. Termin jej zakończenia czerwiec 2018

EKO MODEL

Jest to konkurs modelarski polegający na wykonaniu modelu EKO instalacji dla domu jedno- lub wielorodzinnego.

Edycja I – październik 2016 – marzec 2017

W 2016 roku Fundacja uruchomiła nowy projekt. Prace podzielone były na kategorie: woda, ciepło i energia elektryczna. Modele mogły być w dowolnej skali, zarówno statyczne, jak i dynamiczne. Zgłoszone do konkursu modele zostały ocenione przez komisję składającą się z modelarzy, ekologów Banku Ochrony Środowiska i pracowników Fundacji BOŚ. Nagrody o łącznej wartości 14 tys. zł przyznano autorom 7 modeli.

Edycja II – lipiec 2017 – styczeń 2018)

Po przetarciu modelarskich szlaków, w 2017 r. Fundacja BOŚ uruchomiła II edycję projektu polegającego na samodzielnym wykonaniu makiety lub modelu przydomowej oczyszczalni ścieków. Modele mogą być w dowolnej skali, ale nie mogą przekroczyć maksymalnych wymiarów opisanych w regulaminie. Zgłoszone do konkursu modele oceniane są przez komisję składającą się z modelarzy, ekologów Banku Ochrony Środowiska i pracowników Fundacji BOŚ. Przewidziane są nagrody główne oraz liczne wyróżnienia o łącznej wartości 14 tysięcy złotych. II edycja konkursu rozpoczęła się 1 lipca 2017 roku, a modele można było przysyłać do 30 listopada 2017 r. Do oceny zakwalifikowano 30 prac. Nagrody na łączną kwotę 11 tys. zł przyznano 10 najlepszym modelom.

ZIELONA ŁAWECZKA

Jest to ogólnopolski, prospołeczny projekt grantowy adresowany do mieszkańców otwartych osiedli (zarządzanych przez spółdzielnie, wspólnoty mieszkaniowe lub samorządy) w miastach powyżej 10 tys. mieszkańców. Projekt ma umożliwić przemianę zaniedbanych terenów na osiedlach w zielone zakątki, mini-ogrody z ławeczką. Pozwoli to ożywić miejsca wokół bloków, stworzyć przestrzeń do odpoczynku i spotkań. Angażując mieszkańców chcemy pokazać jak wiele można zdziałać wspólnymi siłami - wystarczą tylko chęci i dobry pomysł. Merytoryczni partnerzy projektu to Katedra Architektury Krajobrazu i Katedra Sztuki Krajobrazu SGGW.

Edycja III – kwiecień – listopad 2017

W kwietniu 2017 r. Fundacja BOŚ uruchomiła III edycję projektu „Zielona Ławeczka”. Zespoły, które przysłały projekty zaplanowanych ogródków osiedlowych, miały możliwość zdobycia grantu finansowego w wysokości do 800 zł na zakup roślin, podłoża i innych elementów aranżacji ogrodu, oraz nagrody rzeczowej w postaci ławki parkowej. Do trzeciej edycji konkursu zarejestrowało się niemal 500 uczestników skupionych w ponad 70 zespołach sąsiedzkich. Przyznanych zostało 15 grantów.

EDUKACJA PROZDROWOTNA

CZAS NA ZDROWIE

„Czas na zdrowie” to konkurs dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych realizowany przez Fundację Banku Ochrony Środowiska od 2012 roku. W październiku 2017 roku zakończyliśmy 6 edycję projektu, do której zgłosiło się 506 szkół z całej Polski.

Głównym celem konkursu jest dotarcie z wiedzą o zdrowym stylu życia, właściwym odżywianiu i rolnictwie ekologicznym do szerokiego grona odbiorców – nie tylko uczniów szkół, ale też do całych lokalnych społeczności.

W pierwszym etapie konkursu uczniowie zdobywają wiedzę z zakresu dokonywania właściwych, służących zdrowiu wyborów, a następnie sami promują ją w pomysłowy sposób wśród rówieśników podczas szkolnego apelu.

W drugim etapie uczestnicy mają za zadanie zorganizowanie lokalnego Festynu Zdrowia z takimi atrakcjami, jak m.in.: wspólne zabawy ruchowe dla młodzieży i dorosłych, zdrowy poczęstunek i projekcja filmów edukacyjnych (wyprodukowanych specjalnie na tę okazję przez Fundację BOŚ).

W ramach zadań zespoły konkursowe opracowują także mapę ekologicznych gospodarstw rolnych w swojej okolicy. Producenci zdrowej żywności są zapraszani na Festyn Zdrowia, na którym prezentują swoje produkty i nawiązują kontakty z potencjalnymi klientami.

Każdego roku w Festynach Zdrowia uczestniczy ok. 50 tys. osób. Szkół, które organizują takie imprezy jest co roku kilkaset. W ciągu wszystkich 6 edycji konkursu festynu zdrowia odwiedziło ok. 300 tys. osób.

Edycja VI – styczeń-październik 2017 roku

Szósta edycja projektu „Czas na zdrowie” została uruchomiona w styczniu 2017 roku.

W pierwszej kolejności została odświeżona strona internetowa konkursu, czyli grafika i system administrowania konkursem.

Fundacja otrzymała patronaty honorowe od Ministra Edukacji Narodowej, Ministra Zdrowia, Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministra Sportu i Turystyki, Agencji Rynku Rolnego oraz Rzecznika Praw Dziecka. Po zakończeniu każdej edycji do wyżej wymienionych patronów kierowane są sprawozdania z całego projektu.

Po uruchomieniu strony czasnazdrowie.fundacjabos.pl przystąpiono do wypromowania projektu w polskich szkołach. W tym celu wysłano 3000 listów pocztą tradycyjną oraz e-mailingi do wszystkich szkół podstawowych i ponadpodstawowych w Polsce (ok. 20 tys. szkół). Listy zostały również wysłane do wszystkich samorządów z prośbą o zainteresowanie projektem szkół wszystkich stopni.

Konkurs był również szeroko promowany poprzez media społecznościowe (np. Facebook) oraz prasę regionalną. Rejestracja szkół do konkursu zakończyła się 21 kwietnia 2017 r. Po tym terminie wszyscy uczestnicy przystąpili do pracy w swoich szkołach, a miesiąc później otrzymaliśmy pierwsze raporty (sprawozdania) z przeprowadzonych działań.

Wszystkie przesłane prace zostały ocenione przez zespół sędziowski, składający się z koordynatora projektu oraz studentów Wydziału Nauk o Żywieniu Człowieka i Konsumpcji SGGW w Warszawie (w ramach bezpłatnych praktyk studenckich).

Do wszystkich szkół, które dopełniły formalności rejestracyjnych wysłaliśmy płyty DVD z filmami „Śmietnik w mojej głowie” oraz serią filmów „Żywność ekologiczna – gwarancją dobrego smaku”. Filmy „Śmietnik w mojej głowie” zostały wyprodukowane oraz wydane na płycie DVD przez Fundację BOŚ. Filmy z serii „Żywność

ekologiczna...” zostały przekazane nam nieodpłatnie przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

W maju i w czerwcu 2017 r. szkoły zgłoszone do projektu zorganizowały w swoich miejscowościach imprezy pod hasłem „Festyn Zdrowia”. W 2017 roku odbyło się 405 festynów zdrowia, w których uczestniczyło ok. 80 tys. osób.

11 października 2017 roku zorganizowaliśmy uroczystość rozdania nagród. Salę jak co roku udostępniło nam Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Po odbiór nagród za swoją całoroczną pracę przyjechało do Warszawy z całej Polski 140 uczniów i ich nauczycieli.

Honorowymi gośćmi gali konkursu „Czas na Zdrowie” byli: Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Krzysztof Jurgiel, oraz prezes Banku Ochrony Środowiska Bogusław Białowas. Krzysztof Kielak - zastępca Dyrektora Departamentu Hodowli Ochrony Roślin, specjalnie dla gości wydarzenia poprowadził wykład nt. rolnictwa ekologicznego w Polsce.

Podczas tegorocznego podsumowania Minister Rolnictwa zaznaczył, że ze względu na edukacyjne walory projektu, promujące żywność ekologiczną, tradycyjną i regionalną ma nadzieję na dalszą współpracę Ministerstwa Rolnictwa z Fundacją BOŚ przy realizacji projektu „Czas na zdrowie” poświęconemu promocji rolnictwa ekologicznego.

Nagrodami w konkursie był sprzęt elektroniczny za łączną kwotę ok. 30 tys. zł, w całości ufundowany przez Fundację Banku Ochrony Środowiska. W tym roku nagrodziliśmy 168 laureatów.

TRADYCYJNY SAD

Projekt „Tradycyjny sad” realizowany we współpracy z Fundacją „Dzieło Nowego Tysiąclecia” oraz Polską Akademią Nauk.

Celem projektu jest restytucja i promocja rodzimych odmian roślin sadowniczych, obecnie wypartych przez odmiany nowej generacji. Fundacja dąży do tego, aby w Polsce nie zaginęła tradycja starych drzew owocowych. Chce także zwrócić społeczną uwagę na konieczność zwiększania różnorodności biologicznej, która służy ochronie ekosystemów przyrodniczych.

Konkurs polega na stworzeniu mini sadu na ogólnodostępnym społecznie terenie. Mini sad może zostać założony przy szkole, plebanii lub na działce należącej do gminy. Szkoły, które prześlą najlepsze projekty otrzymają grant na zakup sadzonek drzew.

Projekt skierowany jest do młodych ludzi, ponieważ wiedza na temat umiejętnej uprawy i walorów zdrowotnych owoców z drzew tradycyjnych odmian może przydać się młodemu pokoleniu, aby umiało zapewnić sobie wartościowe pożywienie. Poprzez młodzież chcemy dotrzeć też do szerokiego społeczeństwa. Dorosłe osoby już dziś mogą podjąć decyzję o założeniu przydomowego sadu złożonego ze starych odmian.

Do bezpośredniego udziału w projekcie zapraszamy uczniów i nauczycieli ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych.

Edycja I – rok szkolny 2017/2018

Do realizacji projektu zgłoszono ponad 200 szkół z całej Polski. Raporty z realizacji I etapu przesyłane były do końca grudnia 2017 roku. W etapie tym uczniowie in.: zdobywali wiedzę, promowali idei projektu w swoim środowisku, wyszukiwali i przygotowywali miejsca w terenie do założenia mini-sadu oraz wykonywali projekty sadów.

ŚWIAT OZAMMI MŁODYCH

„Świat oczami młodych” to wspólna inicjatywa Fundacji BOŚ i Poczty Polskiej S.A. Jest to konkurs plastyczny na projekt znaczka pocztowego skierowany do młodzieży w wieku 10-19 lat. To jedyna okazja do samodzielnego zaprojektowania znaczków.

Znaczek pocztowy to nie tylko obrazek naklejany na kopertę, nie tylko potwierdzenie opłaty za przesłanie listu. Jest to przede wszystkim dzieło sztuki. Potrzeba wielu lat, aby dojść do takiej wprawy, żeby móc projektować znaczki. Wielu profesjonalnych grafików marzy, aby owoce ich twórczości znalazły się na znaczkach pocztowych. Krajowe i międzynarodowe konkursy są okazją do zaprezentowania własnych osiągnięć, pochwalenia się talentem i osiągnięciami.

Najlepsze prace wyłonione w konkursie są wydawane jako znaczki pocztowe z serii „Świat oczami młodych”. Na znaczkach znajduje się logo Fundacji BOŚ.

Edycja I – kwiecień – lipiec 2017

W kwietniu uruchomiona została pierwsza z trzech planowanych edycji konkursu. Hasłem przewodnim edycji było „Czas na zdrowie”, czyli promocja zdrowego stylu życia.

Celem konkursu było stworzenie projektów znaczków pocztowych, które przedstawiają szeroko rozumiane hasło przewodnie „Czas na zdrowie”. Znaczki, oprócz wartości użytkowej oraz kolekcjonerskiej, mają stanowić element prozdrowotnej edukacji, wpisujący się w misję Fundacji BOŚ i Poczty Polskiej. Projekt objęli swoimi patronatami Minister Edukacji Narodowej, Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Minister Infrastruktury i Budownictwa.

Fundacja otrzymała zgłoszenia z 1,1 tysiąca placówek edukacyjnych (głównie szkół i domów kultury) reprezentowanych przez nauczycieli, którzy wcielili się w rolę koordynatorów konkursu.

W pierwszym etapie szerzyli oni wiedzę o znaczkach i zdrowym stylu życia wśród uczniów, a następnie organizowali wewnętrzne konkursy. Wyłaniali w nich do 3 najlepszych prac, które do końca czerwca przesyłali do konkursu „Świat oczami młodych”. Otrzymaliśmy prawie 1,5 tysiąca prac – wszystkie są opublikowane na stronie konkursu: oczamimlodych.pl.

Komisja Sędziowska wyłoniła 3 najlepsze prace, które zostały wydane jako pełnowartościowe znaczki pocztowe, każdy w nakładzie 100 tysięcy sztuk. Dodatkowo przyznała 10 wyróżnień I stopnia oraz 20 wyróżnień II stopnia. Natomiast w drodze głosowania Internauci wyłonili 1 pracę, która otrzymała Nagrodę Internautów. Łącznie nagrodziliśmy 34 prace. Uroczyste podsumowanie I edycji projektu oraz premiera znaczków z serii „Świat oczami młodych” odbyła się 25 października 2017 roku w siedzibie Poczty Polskiej w Warszawie.

Honorowymi gośćmi gali byli: prezes Banku Ochrony Środowiska Bogusław Białowąg oraz członek zarządu Poczty Polskiej Tomasz Dąbrowski.

Podczas uroczystości odbyło się wręczenie nagród laureatom (autorom prac i szkolnym koordynatorom konkursu). Laureaci nagród głównych otrzymali sprzęt elektroniczny, a ich prace zostały wydane jako znaczki pocztowe. Osoby, które otrzymały wyróżnienia I stopnia oraz nagrodę internautów również otrzymały sprzęt elektroniczny. Zdobywcy wyróżnień II stopnia otrzymali drobne upominki. Dodatkowo dla zdobywców wyróżnień i nagrody internautów Poczta Polska przygotowała po 1 arkuszu znaczków z ich pracą. Przekazano nagrody o łącznej wartości 10 tysięcy złotych.

Edycja II – styczeń – czerwiec 2017 roku

W przygotowaniu jest II edycja konkursu, której tematem przewodnim będzie ochrona klimatu. Zostanie ona uruchomiona na początku 2018 roku, a zakończy się wraz z końcem bieżącego roku szkolnego. Tak samo jak w I edycji 3 najlepsze prace zostaną wydane jako znaczki pocztowe z serii „Świat oczami młodych”, a ich premiera odbędzie się jesienią 2018 roku.

ZDROWO JEM, WIĘCEJ WIEM

„Zdrowo jem, więcej wiem” to ogólnopolski projekt edukacji prozdrowotnej dla zerówek i klas I-III szkół podstawowych. Fundacja BOŚ prowadzi go od 2010 roku i od samego początku jego realizacji towarzyszy troska o zdrowie młodego pokolenia.

Projekt jest cykliczny i ma charakter ogólnopolski. Adresowany jest do zerówek oraz klas I-III szkół podstawowych. Do udziału w projekcie zaproszeni są nauczyciele oraz uczniowie. Udział w projekcie jest bezpłatny.

Dzięki bogatej, wieloaspektowej i spójnej formule projekt doskonale wpisuje się w podstawy programowe Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Projekt „Zdrowo jem, więcej wiem” trwa cały rok szkolny (podzielony jest na 3 etapy odpowiadające porom roku) i ma charakter ogólnopolskiej międzyszkolnej rywalizacji zespołowej.

Przed zespołami konkursowymi stawiamy szereg zadań dotyczących zdrowego żywienia i aktywności fizycznej. Te zespoły, które poradzą sobie najlepiej otrzymują wiele wartościowych nagród – dla nauczycieli, dzieci oraz szkół – z najcenniejszą, naszym zdaniem, nagrodą główną dla wszystkich osób, które zaangażują się w ten projekt, jaką jest możliwość zmiany dotychczasowego stylu życia na zdrowszy i bardziej aktywny ruchowo.

Nauczycielom, którzy prowadzą zespoły konkursowe zapewniamy dostęp do scenariuszy zajęć i materiałów dydaktycznych, a także rzetelnej wiedzy naukowej na temat zdrowego odżywiania i roli aktywności fizycznej, która jest podana w postaci przystępnych artykułów zgromadzonych na portalu: aktywniepozdrawie.pl

W roku szkolnym 2016/2017 (od września do czerwca) odbyła się VII edycja projektu pod honorowym patronatem Pierwszej Damy RP, Pani Agaty Kornhauser-Dudy. W trakcie trwania projektu wyłoniono łącznie 25 najlepszych zespołów z 25 szkół z całej Polski, ponad 25 nauczycieli i ponad 500 uczniów. Uroczyste rozdanie nagród planowane jest na przełomie września i października.

Projekt w całości został sfinansowany ze środków Fundacji Banku Ochrony Środowiska, które pochodzą z darowizny przekazanej przez głównego fundatora Fundacji - Bank Ochrony Środowiska S.A.

Edycja VII – rok szkolny 2016/2017

VII edycja projektu trwała od września 2016 roku do czerwca 2017 roku i odbyła się pod honorowym patronatem Małżonki Prezydenta RP, Pani Agaty Kornhauser-Dudy.

W roku szkolnym 2016/2017 do projektu zarejestrowało się ponad 3,3 tysiąca zespołów konkursowych z całej Polski. Bezpośrednio w projekcie udział wzięło ponad 3,3 tysiąca nauczycieli oraz ponad 69 tysięcy uczniów.

Uczestnicy konkursu mieli za zadanie przekazać zdobytą wiedzę innym uczniom w swoich szkołach oraz swoim rodzicom. W ten sposób edukacją prozdrowotną zostały objętych około 300 tysięcy uczniów oraz około 140 tysięcy rodziców i opiekunów uczniów, łącznie prawie 500 tysięcy osób.

Przez cały rok trwania projektu otrzymaliśmy i oceniliśmy 5 tysięcy raportów z realizacji zadań konkursowych. Laureatami projektu zostało 25 zespołów konkursowych, ponad 40 nauczycieli oraz ponad 500 uczniów.

22 września 2017 roku w Muzeum POLIN w Warszawie odbyło się uroczyste podsumowanie VII edycji projektu. Wzięło w nim udział około 400 uczniów i nauczycieli, reprezentujących zwycięskie zespoły. Bank Ochrony Środowiska reprezentowali Pan Prezes Bogusław Białowąs, Pani Prezes Anna Milewska, Pan Prezes Dariusz Grylak, a także Dyrektor Departamentu Komunikacji i Marketingu Paweł Anyszewski.

Podczas uroczystości odbyło się wręczenie nagród, na które zespoły konkursowe pracowały cały rok szkolny. Dodatkową nagrodą dla uczestników był spektakl pt. „Między owadami” wystawiony przez Fundację Sztuka Ciała. Łączna pula na nagrody wyniosła 30 tysięcy złotych.

Patronat medialny nad VII edycją objęły TVP Info, TVP3 Kielce oraz TVP3 Kraków. Wśród patronów medialnych znalazły się również Gazeta Krakowska, CzytamyEtykiety.pl, Rodzinny-Krakow.pl, Sygnał Magazyn Wychowawcy, Familie.pl, Dietetycy.org.pl, a także JuniorMedia.

Edycja VIII – rok szkolny 2017/2018

VIII edycja projektu rozpoczęła się we wrześniu 2017 roku, a zakończy się w czerwcu 2018 roku. Po raz drugi projekt został objęty honorowym patronatem Małżonki Prezydenta RP, Pani Agaty Kornhauser-Dudy. Do projektu zgłosiło się ponad 1,3 tysiąca zespołów konkursowych.

W tej edycji zmieniony został plan zadań konkursowych. W każdym etapie jest poruszona inna tematyka związana ze zdrowym odżywianiem i aktywnością fizyczną, a zespoły muszą zrealizować 6 zadań, w tym 2 lekcje, 2 konkursy, promocję zdobytej wiedzy w całej szkole oraz pogadankę z rodzicami. W etapie jesienny tematem przewodnim są ogólne zasady zdrowego odżywiania. Etap zimowy dotyczy cukru i słodczy, a wiosenny Piramidy Zdrowia. W każdym etapie przewidziane są zajęcia ruchowe promujące aktywność fizyczną.

Zwiększyliśmy liczbę nagradzanych zespołów, w VIII edycji w każdym etapie i kategorii nagrodzonych zostanie 5 najlepszych zespołów.

PLANUJEGOTUJE.PL

PlanujeGotuje.pl to serwis internetowy zawierający bazę przepisów kulinarnych, które powstały podczas realizacji wielu projektów Fundacji Banku Ochrony Środowiska.

W serwisie znajdziemy blisko tysiąc przepisów, które możemy filtrować zarówno pod kątem posiłków (śniadanie, drugie śniadanie, obiad, podwieczorek, kolacja), jak i ulubionych składników (np. kasze, ziarna, ryby, warzywa, owoce, drób).

W dziale „Fit” można znaleźć posiłki wegetariańskie, wegańskie, bezmleczne, bezglutenowe oraz specjalnie skomponowane diety 1500, 1750, 2000, 2500 kcal przygotowane przez ekspertów – dietetyków.

Najważniejszy jest jednak kreator jadłospisu, czyli narzędzie umożliwiające komponowanie własnej diety z wybranych posiłków dostępnych na stronie lub w aplikacji. Po „przecignięciu” wybranych dań w konkretne miejsca w kalendarzu (poniedziałek, wtorek, środa, czwartek etc.) otrzymujemy dzienne i tygodniowe podsumowanie kalorii i wartości odżywczej oraz gotową listę zakupową, potrzebną do przygotowania potraw.

Nasz zdrowy i zbilansowany kalendarz możemy dowolnie edytować, dodając i usuwając różne dania. Możemy w każdym tygodniu jeść takie same posiłki lub tworzyć zupełnie nowe jadłospisy. Co ważne, system po uzupełnieniu ilości osób dla których zamierzamy gotować, przygotowuje odpowiednie listy zakupowe. Oznacza to, że możemy zaplanować posiłki dla siebie i rodziny lub gotować dla 100 lub 200 osób.

Co ważne, wśród proponowanych potraw, są zarówno przepisy tradycyjne jak i oryginalne nowości, które powinny zawitać w zbilansowanej kuchni: placki z kaszy gryczanej, szaszłyki rybne, muffiny z fetą i orzechami oraz smaczne i niskokaloryczne desery takie jak ryż z polewą bananową, placuszki z daktylami czy budyń serowy.

Strona internetowa: PlanujeGotuje.pl

AKTYWNOŚĆ NA PORTALACH TEMATYCZNYCH I SPOŁECZNOŚCIOWYCH

Fundacja Banku Ochrony Środowiska prowadzi portale tematyczne, które służą do koordynacji projektów edukacyjnych.

PORTAL WWW.AKTYWNIPOZDROWIE.PL

Najważniejszym portalem jest www.aktywniepozdrowie.pl. Informuje on o działalności Fundacji, ale przede wszystkim pełnienie roli ciągle aktualizowanej bazy wiedzy o zdrowym stylu życia, właściwym odżywianiu i ochronie środowiska. W 2017 r. portal miał ponad 130 tysięcy użytkowników i ponad 270 tys. odsłon.

Najwięcej użytkowników z grupy wiekowej 25-34 i 18-24 lata, 8,3% więcej mężczyzn niż kobiet.

FACEBOOK – FANPAGE „AKTYWNI PO ZDROWIE”

Na Facebooku działa fanpage „Aktywnie po Zdrowie”, na którym publikowane są treści ze strony internetowej, zarówno nowe, jak i będącej tam od dawna.

Publikujemy również informacje o bieżących wydarzeniach z zakresu działalności Fundacji BOŚ.

Na koniec października 2017 roku fanpage polubiło 4214 użytkowników. Służy to docieraniu do nowych użytkowników. Największy zasięg, ponad 16 tys. odbiorców, miały zamieszczony w październiku artykuł o tym, na co zwrócić uwagę podczas zakupów. Najwięcej użytkowników z grupy wiekowej 25-34 i 35-44 lata, stosunek kobiet do mężczyzn to 76:23, nie zaszły więc żadne zmiany. W ostatnich 28 dniach zasięg to 25133 odbiorców, aktywność to 680.

FACEBOOK – FANPAGE „BOŚ MŁODY”

Drugim profilem Fundacji BOŚ na facebooku jest fanpage „BOŚ młody” – skierowany do młodego pokolenia. Zamieszczane są na nim informacje dotyczące ekologii i zdrowego odżywiania, filmy ze zdrowymi przepisami i inne ciekawostki, które mają zwrócić uwagę młodych ludzi na kwestie zdrowia i ochrony środowiska.

Najwięcej użytkowników fanpage’u znajduje się w przedziałach wiekowych: 13-17, 25-34

i 18-24 lata. Stosunek kobiet do mężczyzn wynosi 72:28, co jest dużym wzrostem udziału kobiet. Na koniec października było 963 polubień.

UDZIAŁ W FESTYNACH I IMPREZACH OKOLICZNOŚCIOWYCH

Fundacja Banku Ochrony Środowiska uczestniczy w wydarzeniach publicznych, realizując

w ten sposób zadanie edukacji obywateli z zakresu ochrony środowiska i zdrowego stylu życia. Podczas tegorocznych festynów Fundacja prowadziła działania edukacyjne skierowane do osób w różnym wieku.

„Zima w Mieście” była okazją przedstawienia zagadnień ekologicznych i prozdrowotnych uczniom stołecznych szkół, którzy spędzali ferie zimowe w Warszawie.

„Dzień Ziemi” to wielkie i popularne wydarzenie, w którym prezentują się instytucje działające w branży ochrony środowiska, nie mogło więc zabraknąć Fundacji Banku Ochrony Środowiska. Gry edukacyjne, robienie maskotek, origami oraz karmników dla ptaków to tylko kilka przykładów aktywności realizowanej przez Fundację BOŚ podczas „Dnia Ziemi”.

„Bezpieczny powrót do szkoły” to wrześniowe wydarzenie związane z początkiem roku szkolnego, skierowane do uczniów i ich rodziców. Edukacja połączona z zabawą to połączenie przyjemnych i pożytecznych działań Fundacji BOŚ.

„Żywność darem dla życia i zdrowia – w świetle zagrożeń od GMO” odbywający się na warszawskim pl. Defilad to piknik służący promocji zdrowego odżywiania i aktywności fizycznej, które są odpowiedzią na choroby wynikające z niezdrowego trybu życia.

Podczas festynów w działaniach Fundacji wzięło udział kilkanaście tysięcy osób.

ZAANGAŻOWANIE PRACOWNIKÓW GRUPY BOŚ

WOLONTARIAT PRACOWNICZY

Fundacja Banku Ochrony Środowiska prowadzi liczne akcje wolontariackie, które angażują pracowników w działania na rzecz społeczeństwa obywatelskiego i rozwoju lokalnych społeczności. Każdego roku mają miejsce dwie edycje programu – wiosenna i jesienna. W 2017 r. w sesji wiosennej dofinansowanie dostały trzy projekty, które otrzymały łącznie 8 tysięcy złotych.

Do realizacji wybrano 3 projekty, które otrzymały wsparcie w łącznej wysokości 8 tys. zł.

W realizacji projektów wzięło udział ponad 30 pracowników Grupy BOŚ, a łączna, szacowana ilość odbiorców (beneficjentów) to ok. 600 osób, a także zwierzęta. W wiosennej edycji zrealizowano następujące projekty:

- Grupa wolontariuszy wraz z rodzinami wykonała utwardzenia i zadasznienia wybiegu dla psów będących pod opieką Fundacji Azylu Koci Świat. Zebrano także karmę, żwirek, koce i akcesoria dla zwierząt;
- Pracownicy Banku Ochrony Środowiska przeprowadzili zajęcia rehabilitacyjne z osobami z głębokim upośledzeniem;
- Wolontariusze wraz ze strażakami wykonali 2 panele wieszaków i szafek na stroje bojowe strażaków z OSP w Koplanach. Niewymiarowa przestrzeń nie pozwalała kupić gotowych mebli, dlatego wszystko było trzeba wykonać własnoręcznie.

Do końca listopada 2017 r. wpłynęły projekty **edycji jesiennej**. Do realizacji wybrano 4 projekty, które otrzymały wsparcie w łącznej wysokości 11 tys. zł. tj:

- „Warmia w rękach dzieci” – rozbudzenie, wśród dzieci upośledzonych w stopniu lekkim i umiarkowanym ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Olsztynie (SOSW) wrażliwości na tradycję, historię, obrzędowość oraz zwiększenie zainteresowania młodego pokolenia tradycją i kulturą ludową Warmii, poprzez zorganizowanie cyklu warsztatów terapii zajęciowej .
- „Las bliżej nas – ptasia ostoja” - celem projektu jest poprzez wspólną pracę, zabawę zainteresowanie dzieci i młodzieży koniecznością zapewnienia ptakom warunków do życia, w tym: ich dokarmiania w okresie zimy oraz zapewnienia miejsc lęgowych, których z każdym dniem ubywa na terenach podmiejskich. Podczas budowy karmników i budek lęgowych dla ptaków, wolontariusze i partnerzy projektu będą prowadzić z dziećmi i młodzieżą rozmowy edukacyjne w w/w. zakresie.
- „Dzieci i zwierzęta BOŚ o Was pamięta” - propagowanie wśród młodych osób postawy ekologicznej oraz budowanie relacji z dziećmi z domu dziecka
- „BOŚ a niewidomi żeglarze” - celem projektu jest zaktywizowanie pracowników BOŚ do pomocy przy remoncie i pracach porządkowych jachtu Fundacji Niewidomych Żeglarzy "ślepa kura". to "pierwszy stopień" osvajania z ideą wolontariatu. następnie - po "reaktywacji" sprzętu pływającego,

Fundacja liczy na pomoc tej grupy osób przy aktywizacji osób niewidomych i słabowidzących. aktywizacja i integracja środowiskowa polegałaby na pełnieniu przez wolontariuszy roli opiekunów osób niewidomych w czasie rejsów morskich.

POMAGAM CAŁY ROK

Fundacja Banku Ochrony Środowiska prowadzi regularną zbiórkę środków pieniężnych, które są dobrowolnie przekazywane przez pracowników BOŚ. Fundusze zgromadzone w „Pomagam Cały Rok” są przeznaczone na dwa cele. Jednym z nich są zapomogi dla pracowników BOŚ, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji losowej. Dofinansowanie ma im pomóc w pokryciu niemożliwych do zaplanowania wydatków.

Poza tym, we współpracy z Fundacją Świętego Mikołaja, pieniądze przekazywane są na stypendia dla zdolnych dzieci z rodzin o niskich dochodach. Dzięki zebranym środkom dzieci mogą kontynuować naukę, realizować swoje pasje i rozwijać talenty. Pieniądze przekazywane są na konkretne osoby, o sukcesach których pracownicy są na bieżąco informowani.

AKCJE JEDNORAZOWE

W trakcie roku 2017 Fundacja Banku Ochrony Środowiska zainicjowała kilka jednorazowych akcji skierowanych do pracowników.

W styczniu zorganizowano wykład na temat smogu: jego źródeł, negatywnego wpływu na zdrowie i sposobom zmniejszenia szkodliwej emisji szkodliwych substancji. Wykład cieszył się dużym zainteresowaniem, co świadczy o tym, że jego tematyka zaspokajała potrzeby pracowników.

Ponadto w wakacje zorganizowano zbiórkę dla ofiar nawałnic na Pomorzu. Potrzeby były ogromne, dlatego nie ograniczaliśmy tego, co można było przynieść. Pracownicy Banku Ochrony Środowiska pokazali, że nie są obojętni wobec cudzego nieszczęścia, podarowali jedzenie, ubrania, środki czystości, książki i wiele innych, potrzebnych rzeczy.

Ponadto Fundacja Banku Ochrony Środowiska uczestniczyła w obchodach Dnia Dziecka zorganizowanym przez Bank dla dzieci pracowników. W ten sposób uczczono poprzez zabawę oraz wypromowano obecność Fundacji BOŚ w mediach społecznościowych.

Po raz kolejny Fundacja zorganizowała świąteczną zbiórkę, która sprawiła, że ludzie obok nas też mieli szansę na radośniejszy czas w okresie Świąt Bożego Narodzenia. W tym roku pomogliśmy Centrum Interwencji Kryzysowej w Rudzie Śląskiej, które zajmuje się opieką nad samotnymi matkami i dziećmi.

Dzięki ofiarności pracowników Banku Ochrony Środowiska i FBOŚ przekazano do Centrum najbardziej potrzebne im artykuły takie jak: pampersy, kaszki, mleko dla niemowląt, koce, kocyki, ręczniki, pościel, prześcieradła, kosmetyki dla kobiet i dzieci, zabawki oraz ubrania dla kobiet i dzieci. W akcje zaangażowali się szczególnie nasi pracownicy z oddziałów na Śląsku, managerowie osobiście dostarczyli do Centrum wszystkie Dary.

Działalność FUNDACJI BOŚ bezpośrednio wpływa na uczestnictwo Banku w ramach RESPECT INDEX oraz w innych rankingach społecznej odpowiedzialności biznesu. W 2016 r. pięć projektów Fundacji BOŚ zostało wyróżnionych w raporcie „Odpowiedzialny Biznes w Polsce 2016” tj.: Postaw na Słońce; Zielona Ławeczka; Sklepiki szkolne – zdrowa reaktywacja; Zdrowo jem, więcej wiem; #BrudnoTu (jako praktyka długoletnia).

Ocena Rady Nadzorczej Banku Ochrony Środowiska S.A.:

- 1) stosowania przez Bank Ochrony Środowiska S.A. Zasad Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych, wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego w dniu 22 lipca 2014 r.
oraz**
- 2) sposobu wypełniania przez Bank Ochrony Środowiska S.A. obowiązków informacyjnych dotyczących stosowania zasad ładu korporacyjnego, określonych w Regulaminie Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. oraz przepisach dotyczących informacji bieżących i okresowych w 2017 r. przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych.**

Realizując obowiązki wynikające z § 27 *Zasad Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych* oraz zasady szczegółowej II.Z.10.3. *Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW 2016*, a także § 4 ust. 4 Regulaminu Rady Nadzorczej, przeprowadzona została analiza stosowania przez Bank Ochrony Środowiska S.A. („Bank”) w 2017 roku *Zasad Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych* wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego w dniu 22 lipca 2014 r. oraz sposobu wypełniania przez Bank obowiązków informacyjnych dotyczących stosowania zasad ładu korporacyjnego, określonych w Regulaminie Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. („Giełda”) i przepisach dotyczących informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych. Wyniki analizy przedstawiają się następująco:

1. Stosowanie przez Bank Ochrony Środowiska S.A. Zasad Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych, wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego 22 lipca 2014 r.

W Banku od 1 stycznia 2015 r. są stosowane i przestrzegane „*Zasady Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych*” („*Zasady Ładu Korporacyjnego*”), wprowadzone Uchwałą Nr 218/2014 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 22 lipca 2014 r.

Zasady Ładu Korporacyjnego zostały przyjęte do stosowania przez poszczególne organy Banku:

- Zarząd BOŚ S.A. - Uchwałą Nr 321/2014 z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie zakresu stosowania przez BOŚ S.A. „*Zasad Ładu Korporacyjnego dla Instytucji Nadzorowanych*” wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego;
- Radę Nadzorczą BOŚ S.A. - Uchwałą Nr 63/2014 z dnia 18 grudnia 2014 r. w sprawie zakresu stosowania przez Radę Nadzorczą BOŚ S.A. „*Zasad Ładu Korporacyjnego dla Instytucji Nadzorowanych*” wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego;
- Walne Zgromadzenie BOŚ S.A. - Uchwałą Nr 35/2015 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie zakresu stosowania przez Akcjonariuszy BOŚ S.A. „*Zasad Ładu Korporacyjnego dla Instytucji Nadzorowanych*” wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego.

Informację o przyjęciu do stosowania przez Bank Ochrony Środowiska S.A. „Zasad Ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych” wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego Bank udostępnił na swojej stronie internetowej w sekcji Relacje Inwestorskie.

W odniesieniu do zasad będących w zakresie kompetencji i obowiązków Zarządu oraz Rady Nadzorczej w analizowanym okresie, były stosowane wszystkie Zasady Ładu Korporacyjnego za wyjątkiem jednej, ujętej w § 8.4, o treści: *„Instytucja nadzorowana, gdy jest to uzasadnione liczbą udziałowców, powinna dążyć do ułatwienia udziału wszystkim udziałowcom w zgromadzeniu organu stanowiącego instytucji nadzorowanej, między innymi poprzez zapewnienie możliwości elektronicznego aktywnego udziału w posiedzeniach organu stanowiącego”*.

Bank poddał analizie możliwość uczestnictwa akcjonariuszy w obradach walnych zgromadzeń przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, na przykładzie Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku w roku 2017. Mając na względzie strukturę akcjonariatu, jak również problemy natury logistycznej oraz technicznej, Zarząd Banku podtrzymał dotychczasowe stanowisko o odstąpieniu od stosowania § 8 ust. 4 Zasad Ładu Korporacyjnego, zatem Bank nie przeprowadza transmisji obrad walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym, w ramach której Akcjonariusze - przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej - mogliby się wypowiadać, jak również głosować przebywając poza miejscem obrad. Statut Banku oraz Regulamin Walnych Zgromadzeń Banku nie przewidują możliwości udziału Akcjonariuszy w walnym zgromadzeniu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej. W przyszłości, w przypadku upowszechnienia wśród spółek giełdowych tej formy udziału Akcjonariuszy w walnym zgromadzeniu, Zarząd BOŚ S.A. rozważy stosowanie przez Bank powyższej zasady Ładu korporacyjnego.

Bank zapewnia przejrzystość polityki informacyjnej w zakresie przebiegu walnych zgromadzeń przez rejestrowanie obrad i umieszczanie nagrań audio na swojej stronie internetowej w sekcji Walne Zgromadzenie.

W odniesieniu do zasad będących w zakresie kompetencji i obowiązków Walnego Zgromadzenia, akcjonariusze Banku przyjęli je do stosowania, deklarując ich przestrzeganie. Dotychczas Bank nie otrzymał informacji od akcjonariuszy o niestosowaniu zasad, z wyjątkiem oświadczenia akcjonariusza większościowego (NFOŚiGW) złożonego podczas Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia, w związku z przyjęciem Uchwały Nr 35/2015 ZWZ z dnia 10 czerwca 2015 r., iż: *„warunki dotyczące udzielenia wsparcia zarówno w zakresie płynności finansowej, jak i dokapitalizowania, w przypadku NFOŚiGW określone są w aktach prawa powszechnie obowiązującego, w szczególności ustawy Prawo ochrony środowiska i ustawy o finansach publicznych. Działania przewidziane w Zasadach uwarunkowane są tymi normami”*.

W celu zapewnienia przestrzegania i prawidłowego stosowania Zasad Ładu Korporacyjnego w Banku zostały wyznaczone komórki organizacyjne odpowiedzialne za ich wdrożenie i realizację. Uchwały, którymi przyjęto Zasady Ładu Korporacyjnego do stosowania od 2015 r., zawierały podział Zasad według kompetencji poszczególnych organów Banku (stosowanie części zasad jest zależne wyłącznie od woli Banku). W wykonaniu zalecenia KNF wydanego po audycie w 2017 r. dotyczącym *„dokonania przez organy Banku przeglądu uchwał, którymi przyjęto do stosowania Zasady Ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych Komisji Nadzoru Finansowego, a następnie ich wspólne przyjęcie przez wszystkie organy Banku”* - Zarząd Banku przedłożył Zwyczajnemu Walnemu Zgromadzeniu projekt uchwały w sprawie przyjęcia do stosowania przez Bank „Zasad Ładu

Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych” wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego”, bez dokonywania ich podziału według kompetencji poszczególnych organów Banku.

Tekst „Zasad Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych” dostępny jest stronie internetowej Banku www.bosbank.pl w sekcji Relacje Inwestorskie.

2. Ocena sposobu wypełniania przez Bank Ochrony Środowiska S.A. obowiązków informacyjnych dotyczących stosowania zasad ładu korporacyjnego, określonych w Regulaminie Giełdy oraz przepisach dotyczących informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych.

1.1 Stosowanie Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW 2016 w odniesieniu do obowiązków informacyjnych wynikających z Regulaminu Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.

„Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016” („Dobre Praktyki”), wydane na podstawie uchwały Rady Nadzorczej Giełdy nr 26/1413/2015 z dnia 13 października 2015 r., są stosowane i przestrzegane w Banku Ochrony Środowiska S.A. od 1 stycznia 2016 r. Zostały przyjęte do stosowania przez:

- Zarząd BOŚ S.A. - Uchwałą Nr 491/2015 z dnia 29 grudnia 2015 r. w zakresie dotyczącym kompetencji i obowiązków Zarządu, tj. prowadzenia spraw Banku i jego reprezentacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz Statutem Banku;
- Radę Nadzorczą BOŚ S.A. - Uchwałą Nr 6/2016 z dnia 7 stycznia 2016 r. w zakresie dotyczącym kompetencji i obowiązków Rady Nadzorczej, zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa oraz Statutem Banku Ochrony Środowiska S.A.;
- Walne Zgromadzenie BOŚ S.A. - Uchwałą Nr 20/2016 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 23 czerwca 2016 r. w sprawie zakresu zasad ładu korporacyjnego zawartych w „Dobrych Praktykach Spółek Notowanych na GPW 2016”.

Regulamin Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. („Regulamin Giełdy”) określa obowiązki informacyjne dotyczące stosowania zasad ładu korporacyjnego. § 29 ust. 3 Regulaminu Giełdy stanowi, iż w przypadku gdy określona zasada szczegółowa ładu korporacyjnego nie jest stosowana w sposób trwały lub jest naruszona incydentalnie, emitent ma obowiązek opublikowania raportu w tej sprawie na oficjalnej stronie internetowej oraz w trybie analogicznym do stosowanego do przekazywania raportów bieżących, za pośrednictwem Elektronicznej Bazy Informacji (EBI), zgodnie z zasadami określonymi Uchwałą Zarządu GPW nr 1309/2015 z 17 grudnia 2015 r.

Dobre Praktyki zostały przyjęte do stosowania przez Zarząd, Radę Nadzorczą oraz Walne Zgromadzenie za wyjątkiem Zasad, które Zarząd Banku podał do publicznej wiadomości poprzez opublikowanie raportu bieżącego w dniu 24 czerwca 2016 r. za pośrednictwem systemu EBI oraz przez zamieszczenie na stronie internetowej. W odniesieniu do Zasad stosowanych przez akcjonariuszy, Dobre Praktyki przyjęte do stosowania przez Walne Zgromadzenie BOŚ S.A. zostały dodatkowo opublikowane w raporcie bieżącym nr 36/2016 z dnia 24 czerwca 2016 r.

Bank nie stosuje w sposób trwały następujących zasad ładu korporacyjnego zawartych w „Dobrych Praktykach Spółek Notowanych na GPW 2016” obowiązujących od 1 stycznia 2016 r.

- 1) Zasady I.Z.1.15. dotyczącej polityki różnorodności w odniesieniu do władz spółki oraz jej kluczowych menedżerów.
Zasady różnorodności w odniesieniu do pracowników (w tym kluczowych menedżerów) są zawarte w Regulaminie Pracy BOŚ S.A., w odniesieniu do władz spółki nie ma takiego rozwiązania.
- 2) Zasady „IV.Z.2. dotyczącej zapewnienia transmisji obrad walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym.”

Wyjaśnienie dotyczące niestosowania zasad I.Z.1.15, IV.Z.2 oraz informacje na temat stanu stosowania rekomendacji i zasad szczegółowych przez BOŚ S.A. zgodnie z zasadą I.Z.1.13. jest zamieszczone na stronie internetowej Banku www.bosbank.pl w sekcji „Relacje inwestorskie”.

W celu zapewnienia przestrzegania i prawidłowego stosowania Dobrych Praktyk w Banku zostały wyznaczone komórki organizacyjne odpowiedzialne za ich wdrożenie i stosowanie. Procesy wdrożenia i stosowanie Dobrych Praktyk w Banku w 2016 r. oraz ich stosowania w 2017 r. przebiegały prawidłowo.

Przeprowadzona analiza stosowania przez Bank w 2017 r. zasad ładu korporacyjnego zawartych w Dobrych Praktykach potwierdza fakt prawidłowego wywiązywania się Banku z tego obowiązku.

2.2 Stosowanie przez Bank Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW 2016 w odniesieniu do obowiązków informacyjnych określonych w przepisach dotyczących informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych

Zgodnie z § 91 ust. 5 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim („Rozporządzenie”), sprawozdanie z działalności emitenta powinno zawierać oświadczenie o stosowaniu ładu korporacyjnego, stanowiące wyodrębnioną część tego sprawozdania. Rozporządzenie powyższe określa również jakie informacje powinny być zawarte w oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego.

Bank realizując powyższe obowiązki w 2017 r., zamieścił w Sprawozdaniu Zarządu z działalności Banku Ochrony Środowiska S.A. za 2016 r. i Sprawozdaniu z działalności Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. za 2016 r. „Oświadczenie o Stosowaniu Ładu Korporacyjnego”, zawierające wszystkie elementy określone w § 91 ust. 5 pkt 4 Rozporządzenia.

Bank sporządzając oświadczenie o stosowaniu zasad ładu korporacyjnego stosował również Zalecenie Komisji Europejskiej 2014/208/UE z dnia 9 kwietnia 2014 r. w sprawie jakości sprawozdawczości dotyczącej ładu korporacyjnego (zasadę *comply or explain*”).

Ponadto w wykonaniu zasady szczegółowej I.Z.1.12 Dobrych Praktyk, Oświadczenie Banku o stosowaniu ładu korporacyjnego w 2017 r. zostało zamieszczone na stronie internetowej Banku.

Podsumowanie

Wymóg oceny przez Radę Nadzorczą sposobu wypełniania przez Bank obowiązków informacyjnych dotyczących stosowania Zasad Ładu korporacyjnego wynika bezpośrednio z zasady II.Z.10.3 „Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW 2016”.

W toku oceny nie stwierdzono naruszenia w 2017 roku Zasad w zakresie przyjętym do stosowania przez Bank Ochrony Środowiska S.A. Mając na uwadze wyniki powyższych analiz stosowania przez Bank Zasad Ładu Korporacyjnego dla Instytucji Nadzorowanych wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego w dniu 22 lipca 2014 r. oraz sposobu wypełniania przez Bank Ochrony Środowiska S.A obowiązków informacyjnych dotyczących stosowania zasad Ładu korporacyjnego, określonych w Regulaminie Giełdy oraz przepisach dotyczących informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych, Rada Nadzorcza pozytywnie ocenia działania Banku w tym zakresie, jako adekwatne i zgodne z wymogami tych przepisów.

IV. Dokumenty będące przedmiotem głosowania dotyczące Uchwały Nr 28/2018 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku Ochrony Środowiska S.A. z dnia 19 czerwca 2018 roku w sprawie przyjęcia do stosowania w Banku Ochrony Środowiska S.A. „Zasad Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych” wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego.:

Uchwała Nr 218/2014 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 22 lipca 2014 r. w sprawie wydania „Zasad Ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych” – dostępna na stronie internetowej Banku: https://www.bosbank.pl/files/file_36/Zasady-ladu-korporacyjnego-dla-instytucji-nadzorowanych.pdf